

audit FINANCIAR

6/2006

Față în față

- Reglementările contabile conforme cu Directivele UE
- Standardele Internaționale de Raportare Financiară

**Promovarea
Guvernantei
Corporative
în realizarea
unui
management
performant**

**Abordări
ale auditului financiar
în anul 2006**

Codul Etic al IFAC a intrat în vigoare la 30 iunie a.c.

Codul Etic al IFAC pentru Contabilii Profesioniști, care a fost aprobat în iunie 2005 de către Consiliul pentru Standardele Internaționale de Conduită Etică pentru Contabili (IESBA), a intrat în vigoare începând cu data de 30 iunie 2006.

Codul se aplică tuturor contabililor profesioniști, membri ai organismelor membre IFAC, inclusiv celor ce lucrează pe cont propriu, în industrie, afaceri, învățământ și sectorul public. Contabilii profesioniști care semnează rapoarte de audit începând cu data de 30 iunie 2006 vor trebui să îndeplinească cerințele de independență stabilite în Cod.

Noul Cod stabilește cadrul conceptual pentru toți contabilii cu scopul de a asigura respectarea celor cinci principii fundamentale de etică profesională. Acestea sunt integritatea, obiectivitatea, competența profesională, confidențialitatea și conduita profesională.

Codul Etic poate fi găsit on-line, la adresa www.ifac.org/store.

Manualul de Audit 2006, disponibil în format electronic

Manualul 2006 de Norme Internaționale de Audit, Asigurare și Etică este acum disponibil în întregime, pe lângă formatul tipărit, și în format electronic. Versiunea eComPress oferă o navigație ușor de utilizat și manualul poate fi imediat descărcat de pe site-ul IFAC pentru prețul de 50\$. De asemenea, acest manual este disponibil și tipărit la prețul de 130\$ plus cheltuielile de expediere sau sub formă de copie a originalului la prețul de 100\$ plus cheltuielile de expediere. Pentru a comanda Manualul de Audit 2006 poate fi vizitată librăria virtuală a IFAC, la adresa www.ifac.org/store.

Camera Auditorilor Financiari din România, la Congresul Mondial al Contabililor, din noiembrie

Congresul Mondial al Contabililor 2006, va avea loc la Istanbul, la Convention and Exhibition Center și Rumeli Fair and Exhibition Hall, între 13-16 noiembrie. În această perioadă încă se mai fac înscrieri de participanți.

Cel de-al 17-lea Congres Mondial este organizat în jurul temei „**Contabilii generează creștere economică și stabilitate la nivel mondial**“. Congresul va cuprinde sesiuni plenare și seminarii pe o serie vastă de teme din domeniul de contabilității, auditului, eticii și managementului financiar, inclusiv generarea creșterii economice și stabilității prin profesia contabilă în țările în curs de dezvoltare, stabilitatea pieței de capital la nivel mondial și crearea de valori prin contabilii profesioniști din mediul de afaceri.

La sesiunile plenare și seminarii vor participa vorbitori recunoscuți pe plan internațional care provin atât din sectorul public, cât și din cel privat. Ceremonia de deschidere îi va avea ca invitați de onoare pe președintele Turciei, **Ahmet Necdet**, și pe primul ministru, **Recep Tayyip Erdogan**. Sesiunile plenare și ceremoniile de deschidere și de închidere ale Congresului vor fi traduse simultan în engleză, franceză, germană, spaniolă și turcă.

Lista completă cu vorbitorii și informații suplimentare despre programul Congresului, evenimente sociale și culturale, cât și despre înregistrarea on-line pot fi obținute pe site-ul Congresului, la adresa www.wcoa2006istanbul.org.tr.

Există și oportunități de sponsorizare, iar pentru acestea poate fi contactat Biroul Congresului, la adresa de e-mail info@wcoa2006istanbul.org.tr.

Camera Auditorilor Financiari din România, în calitatea sa de organism ce reglementează profesia de audit la nivel național, va fi reprezentată la acest eveniment. [Ruxandra RIZEANU]

Sumar

Contents

Sommaire

Dezbateri – **Abordări ale auditului financiar în anul 2006**

- *Financial audit approaches in 2006*
- *Approches de l'audit financier en 2006*

• Prof.univ.dr. **Ion MIHĂILESCU**, președintele CAFR
„Strategia și planul Camerei în 2006” 4

- *„Chamber Strategy and working plan for 2006”*
- *„La stratégie et le plan d'activité de la Chambre en 2006”*

• Prof.univ.dr. **Horia Dumitru CRISTEA**
„Reglementări contabile conforme cu Directivele Europene” 5

- *„Accounting regulations conform with the European Directives”*
- *„Réglementations comptables conformes aux Directives Européennes”*

• **Marius VORNICEANU**, membru al Consiliului CAFR
„Rolul important al auditorilor nonactivi în organizația profesională” 7

- *„The important role of the non-active auditors in the professional organization”*
- *„Le rôle important des auditeurs non-actifs dans l'organisation professionnelle”*

• **Carmen MATARAGIU**
„Evoluții recente în auditul și în raportarea financiară” .7

- *„Recent developments in audit and financial reporting”*
- *„Evolutions récentes dans l'audit et le rapport financier”*

• **Emil CULDA**, vicepreședinte al CAFR
„IFRS - o nouă provocare pentru profesioniștii contabili” 12

- *„IFRS - a new challenge for the accounting professionals”*
- *„Les IFRS un nouveau défi pour les comptables professionnels”*

Prof.univ.dr. **Ana MORARIU** & prep.univ.drd. **Flavia STOIAN**
Promovarea Guvernanței Corporative în realizarea unui management performant 14

- *Promoting the corporate governance in a performing management*
- *La promotion de la gouvernance d'entreprise dans la réalisation d'une gestion performante*

Rubrica stagiului

• Drd. **Monica JULEAN**
Criterii de recunoaștere a elementelor în situațiile financiare anuale 19

- *Criteria for items recognition in the annual financial statements*
- *Critères de déduction des éléments dans les états financiers annuels*

Prof.univ.dr. **Neculai TABĂRĂ** & prep.univ.drd. **Maria Carmen AVRAM**
Particularități în desfășurarea auditului instrumentelor financiare 23

- *Particularities in financial instruments auditing*
- *Des particularités dans l'audit des instruments financiers*

7/2006

Editor:

**Camera Auditorilor Financiar
din România**
Str. Sirenelor, nr.67-69, sector 5,
București

Consiliul științific:

Prof.univ.dr. **Victor MUNTEANU**,
București

Prof.univ.dr. **Horia CRISTEA**,
Timișoara

Prof.univ.dr. **Dumitru MATIȘ**,
Cluj

Prof.univ.dr. **Alexandru ȚUGUI**,
Iași

Prof.univ.dr. **Constantin STAICU**,
Craiova

Carmen MATARAGIU,
Timiș

Ana DINCĂ,
București

Mircea BOZGA,
București

Bogdan ION,
București

Director editorial:

Dr. Corneliu CÂRLAN

Colectiv redacțional:
Anca Iuliana BÎLBÎE,
Daniela BUTNARIUC,
Alina CHISTRUGĂ,
Diana DRAGOMIR,
Ruxandra RIZEANU,
Cornelia STĂNESCU
Angela TUDOR

Secretar de redacție:
Mădălina PETRESCU

Telefon: 319 14 82

Fax: 410 0348

e-mail: revista@cafr.ro

http: www.cafr.ro

Marketing - publicitate:
Stancu LICĂ

Prezentare grafică și tehnoredactare
Nicolae LOGIN

Tipar : Universal Color S.A.,
str.Victoriei, bl.A2-A3,
Pitești, tel.: +40 (248) 215788

ISSN 1583 - 5812

Norme europene privind serviciile de investiții financiare 28

- European norms on financial investments services
- Normes européennes concernant les services d'investissements financiers

Anca Cristina MATARAGIU & Carmen MATARAGIU

Capitalul social vărsat în natură și valoarea justă 32

- Subscribed share capital in kind and the fair value
- Le capital social versé en nature et la valeur juste consolidés

Alexandru RUSOVICI & Gheorghe RUSU

Semnificații majore ale unui "microstandard" 33

- Major significations of a "micro standard"
- Des significations majeures d'un "micro standard"

Revista presei străine

• Drd. Monica BIZON

Azi, IFRS News 37

- Today, IFRS News
- Aujourd'hui, IFRS News

Evaluări mondiale

• Drd. Monica BIZON

Obstacolul reglementărilor în calea asigurătorilor interesați în strategii de achiziții - Studiu KPMG 40

- Regulations obstacle for the insurers interested in acquisition strategy
- L'obstacle des réglementations pour les assureurs intéressés par les stratégies d'achat

Interactiv

Comentarii la teme propuse de auditorii financiari 42

- Comments on issues proposed by the financial auditors
- Commentaires tematique proposes par les auditeurs

Informații oficiale 45

- Official remarks
- Communiqués officiels

Subscriptions from abroad for the "Financial Audit" Magazine

Subscription fees for Europe:

- 3 month 20 euro
- 6 month 38 euro
- 12 month 75 euro

The Romanian and foreign readers can subscribe for the magazine at the headquarters of the Chamber located at Bucharest, Str. Sirenelor, nr.67-69, sector 5, OP 5, CP 83, amount that can either be paid as cash, wired or money transfer.

The foreign currency account is
- RO09RNCB006900766442002
for euro, opened at BCR, Libertatii,
Bucharest;
- RO09RNCB006900766442003,
for \$, opened at BCR, Libertatii,
Bucharest

Company Registration no. 12137045

After having paid the subscription, the person who subscribed for it, will send a copy of the receipt or payment order where the following information will be specified: the sum, the address to where the person wants to receive the magazine as well as the necessary information needed in order for the Financial Auditors of Romania to issue an invoice.

The invoice will be sent together with the first number of the magazine.

Nota redacției: Revista Audit financiar nr. 7 nu conține CD.

TALON DE ABONAMENT

Doresc să achiziționez un abonament la revista „Audit Financiar” începând cu luna _____

- 3 luni 29 lei
- 6 luni 55 lei
- 12 luni 100 lei

Am achitat contravaloarea abonamentului prin mandat poștal, ordin de plată nr. _____

din data de _____

în contul IBAN al CAFR

RO09 RNCB 0069 0076 6442 0001,
deschis la BCR Sucursala Libertății,
București, C.U.I. 12137045

Tarifele includ TVA și taxele de expediere.

Completați talonul de mai jos și expediați-l împreună cu copia documentului de plată a abonamentului la adresa: Camera Auditorilor Financiari din România, Strada Sirenelor, Nr. 67-69, Sectorul 5, București, Oficiul Poștal nr.5, Căsuța Poștală nr. 83.

Persoană fizică:

Numele.....Prenumele.....

Persoană juridică: Nume firmă*

C.U.I. ....Cont.....

Banca.....

Voi primi abonamentul la adresa: Str. ....nr. ....

bl. .... sc..... et. .... ap. .... Loc..... cod poștal.....

Județ/Sector..... Tel.:.....Fax: .....

e-mail.....

* se completează numai dacă abonamentul este plătit de către persoană juridică

- Datele în legătură cu documentul de plată și adresa completă la care se dorește livrarea revistei pot fi trimise și la fax: (021)410.03.48 sau prin e-mail: revista@cafr.ro și cafr@cafr.ro
- Se pot asigura și numerele revistei apărute anterior datei plății
- La livrarea primei reviste, veți primi și factura fiscală
- Informații suplimentare la tel.: (021)319.14.82 și e-mail: revista@cafr.ro

Abordări ale auditului financiar în anul 2006

Ciclu de seminarii cu tema **Abordări ale auditului financiar în anul 2006** a continuat la Timișoara, în aula Facultății de Drept a Universității de Vest. Evenimentul a stârnit interes, mass media locală relatând pe larg desfășurarea seminarului. În interviul acordat postului Radio Timișoara, prof.univ.dr. **Ion Mihăilescu**, președintele Camerei Auditorilor Financiar din România, spunea:

„Ne aflăm la Timișoara pentru o întâlnire de lucru cu auditorii financiar din regiunea de vest, patru - cinci județe, pentru a identifica problemele majore cu care aceștia se confruntă în mediul de afaceri bănățean, pe de o parte, și apoi pentru a găsi soluțiile necesare rezolvării acestora și promovării unui nou climat al profesiei auditorilor și profesiei de audit din România. Suntem aici cu sprijinul doamnei Carmen Mataragiu, membră în Consiliul Camerei, reprezentantă a unei importante firme de audit din Timișoara, cu ajutorul căreia am putut organiza această întâlnire.

De asemenea, am venit cu o parte din colegii mei, din Consiliul Camerei, pentru a da greutate acestei manifestări. Am fost impresionat de prezența auditorilor financiar din zonă, de prezența stagiarelor, dar mai ales de prezența reprezentanților consumatorilor de informații financiare și contabile, reprezentanți de la bănci, reprezentanți din partea guvernamentală, respectiv de la finanțe publice, cât și de la alte instituții. Sperăm să realizăm lucruri bune în Banat, așa cum am realizat și în alte zone ale țării.”

Expunerile de bază au fost susținute de prof.univ.dr. **Ion Mihăilescu**, președintele Camerei Auditorilor Financiar din România

- **Strategia și planul Camerei în 2006**, prof.univ.dr. **Horia Dumitru Cristea** - *Reglementări contabile conforme cu Directivele Europene*, **Carmen Mataragiu**, membru al Consiliului CAFR - *Evoluții recente în audit și în raportarea financiară*, **Emil Culda**, vicepreședinte al Camerei - *IFRS - o nouă provocare pentru profesioniștii contabili*. A avut, de asemenea, o alocuțiune **Marius Vorniceanu**, reprezentant al auditorilor financiar nonactivi în Consiliul CAFR.

În cele ce urmează, vom puncta câteva idei și opinii privind temele anunțate, având în vedere că, în bună parte, subiectele au fost relatate pe larg cu prilejul seminariilor anterioare.

„Constituim o profesie independentă, cu obiectivul esențial – calitatea auditului financiar“

Prof. univ. dr. **Ion MIHĂILESCU**,

președintele Camerei Auditorilor Financieri din România

În urma alegerilor care au avut loc în cadrul Conferinței CAFR din 6 mai 2006, s-a produs o schimbare semnificativă a membrilor Consiliului, prin aceea că au rămas doar 8 din membrii vechi ai Consiliului, 7 membri noi atașându-se experienței acestora.

Și aceasta pentru că, în conformitate cu reglementările noastre, pe care le cunoașteți foarte bine, mandatul în Consiliul Camerei poate fi repetat o singură dată. Cu alte cuvinte, avem asigurată continuitatea Camerei și pentru mandatul ce va veni. Vă mulțumim pentru votul acordat. S-a realizat o structură care ne-a mulțumit pe noi pentru moment și a mulțumit și organismele internaționale, pentru că această structură este practică de mai toate organismele profesionale naționale.

Am venit la Timișoara, alături de vechiul meu prieten, domnul Emil Culda, un practician de mare performanță; apoi, am venit cu mai noii aleși în cadrul Consiliului, domnul Groza, un redutabil auditor financiar, și de domnul Marius

Vorniceanu, un vechi lucrător în finanțe, auditor financiar de marcă. Conform ultimelor reglementări în materie, domnul Vorniceanu se va ocupa îndeaproape de interesul pe care trebuie să-l manifestăm pentru auditorii financieri nonactivi, el însuși fiind auditor nonactiv.

De asemenea, începând cu acest mandat, Consiliul Camerei și Biroul Permanent au o relație directă cu autoritățile de stat. Această relație directă se realizează prin dna directoare Georgeta Petre, care va ține legătura cu instituțiile statului, girând informațiile necesare, raportările pe care noi, prin lege, avem obligația de a le furniza Ministerului Finanțelor, dar și armonizările necesare împreună cu organismul nostru de reglementare și autoritatea competentă. Acest domeniu, al autorității publice, este foarte sensibil, este discutabil de unde începe și cât trebuie să pătrundă în grupările sociale ale unei țări. Dar un lucru este clar: nu se poate renunța, deocamdată, la intervenția statului, fie că ne place, fie că nu ne place, asta e situația. Reamintesc prevederile din OUG nr. 75 care ne conferă dreptul de a reglementa și exercita profesia de auditor financiar din România, prerogativă acordată în numele statului român. Sigur că prin reglementarea respectivă am avut ocazia și, până la urmă, și, de ce nu, norocul de a nu porni chiar de la zero pentru că noi știm, iar majoritatea celor prezenți și cei care nu sunt prezenți cunosc că auditorii financieri activează de mai mult timp în această profesie, în cadrul CECCAR.

Am încercat însă să realizăm o profesie independentă și obiectivă, am făcut câțiva pași până în 1999. Vă aduc aminte că în 1999, nu printr-o minciună și nu printr-un abuz de putere, ci printr-o forță constatatoare a situației de fapt și de drept a activității respective, statul a hotărât ca activitatea de

audit să se despartă de activitatea de contabilitate și de raportări financiare.

Important pentru noi este că, începând cu 1999, ne-am constituit un corp separat, dar nu despărțit de unde am venit, fiindcă, până la urmă, noi exercităm și profesia contabilă și activități de certificare de bilanț și consultanță fiscală. Cu alte cuvinte, suntem parte integrantă a unei profesii, care se numește profesia contabilă. Noi, românii, avem de foarte multe ori un dar de a ține lucrurile încurcate, de a le balmăji, să spunem câți suntem experți, câți suntem auditori, câți lichidatori, evaluatori ș.a.m.d.

Și ați văzut că s-au făcut pași serioși în realizarea unei arhitecturi corespunzătoare a auditului și a profesiei în general. Am mai spus de câteva ori, nu poți să realizezi informația contabilă să o parcurgi într-un proces de agregare obținând situația de raportare financiară și tot tu să vii să spui că ele sunt excepționale sub toate aspectele semnificative, respectă obiectivul principal al contabilității și să dai opinia de auditor.

Pentru veridicitatea acestora este obligatoriu ca persoana să fie independentă. Și atunci, noi înțelegem de ce în țară, dar și la mai toate întâlnirile internaționale a început să apară această separație a profesiilor. Noi înțelegem că profesioniștii contabili ai Corpului Experților realizează un produs viu, care se cheamă „situații financiare“, iar pentru noi, auditorii, acestea reprezintă materie primă. Și, prin examinarea și exprimarea unei opinii private, îi conferim acesteia un anumit grad de încredere. Lăsăm la latitudinea administratorilor să abordeze riscurile și problemele pe care le punem în fața acestora prin scrisorile și corespondența pe care o realizăm în timpul misiunii, dar asigurăm și utilizatorii că informațiile respec-

tive sunt solide, că ele sunt clare și credibile din punctul nostru de vedere sau pot fi luate cu anumite rezerve.

Sigur, am putea să detaliem mult, dar dacă am revenit la perioada 99, la această perioadă de separare, am făcut-o tocmai pentru a încerca să înțelegem că noi formăm un detașament desinestător. Lucrăm într-o zonă de echipă a profesiei contabile și nu trebuie să creăm o cortină de fier între cele două activități, ci trebuie să ne sprijinim reciproc, dar să nu ne influențăm, pentru a nu știrbi independența și obiectivitatea.

Vreau să reafirm că, pe măsură ce au trecut anii, am devenit un corp de profesioniști foarte serios, că rapoartele noastre nu se aseamănă nici pe departe cu un raport de certificare a bilanțului, că abordăm misiunile de audit cu multă responsabilitate, că suntem într-adevăr utili societății noastre, iar misiunea noastră este extrem de importantă. Cu siguranță, de la 1 ianuarie 2007 vom deveni membrii activi ai unei Europe din care facem parte de mii și mii de ani. Trebuie să ne atașăm acestor valori și să aducem plus de valoare la autoritățile europene prin ceea ce reușim să facem și prin ceea ce furnizăm când intrăm, Europei. Se vor schimba foarte multe reguli de joc, se vor schimba și foarte multe interpretări, inclusiv interpretări guvernamentale. Se vor modifica de așa manieră reglementările naționale, încât să răspundem interesului european dincolo de interesul național. Pentru că va trebui să facem parte din această familie europeană.”

O altă temă asupra căruia a stăruit președintele Ion Mihăilescu este cea a implicării Camerei în asigurarea calității activității de audit financiar:

„Vom încerca să abordăm cu mai multă seriozitate verificările pe care le fac inspectorii noștri asupra lucrărilor efectuate de către audi-

tori. Nu vrem în nici un fel să devenim controlorii dvs. Nu vrem în nici un fel să spunem că auditorii financiari sunt subordonați Camerei. Nu vrem să considerăm Camera ca un organism de decizie asupra activității dvs. Să ne înțelegem că suntem parteneri. Noi avem misiunea de a vă reprezenta și de a vă sprijini în îmbunătățirea activității dvs. și nu de a încerca să creăm fel de fel de discuții între noi. De aceea, vă cer multă solidaritate. Nu înțelegeți o problemă, consultați colegii dvs., pe cei care știu și care au trecut prin astfel de situații. Pentru că, din ce în ce mai mult, rapoartele noastre sunt citite de mai mulți. Rapoartele noastre se adresează inclusiv unor instituții ale statului care încearcă să găsească un punct de sprijin pentru informarea lor corectă. Or, nu putem realiza acest lucru dacă lăsăm rapoartele noastre lipsite de conținut, fără a avea în spate o documentație adecvată, fără a avea un dosar al exercițiului, la dosarul curent în mod corespunzător întocmit, asigurându-ne că toate fișele din dosar respectă Normele minimale de audit. Nu se poate ca un auditor să fie străin de ceea ce se întâmplă în compania pe care o auditează. Să amintim și faptul că pe mâna dvs. sunt lăsați și stagiați care trebuie să stea 225 de zile de practică cu dvs. Luați-i cu dvs. la lucrări, învățați-i !”

În final, președintele Ion Mihăilescu s-a referit la câteva evenimente recente petrecute în viața internațională a Camerei, printre care primirea în cadrul Federației Francofone a Contabililor și invitarea organizației profesionale române să participe la adunarea generală a acestui organism.

De asemenea, board-ul FEE, care a pus în discuție dosarul nostru de aderare la FEE, și-a delegat doi reprezentanți pentru a veni la București și a realiza lucrările necesare pentru decizia care va fi luată cu privire la aderarea Camerei.

„Pe 26 octombrie, de Ziua Auditorului Financiar, va fi organizat primul Congres al auditorilor, la care vom invita și organismele internaționale, toți prietenii noștri de profesie din țările învecinate, cât și din țară spre a discuta despre problemele cu care auditul financiar se confruntă în România.”

„Pentru noi, transparența înseamnă responsabilitate”

Prof.univ.dr. **Horia CRISTEA**

Vorbitorul s-a referit la faptul că, începând din acest an, prin OMFP 1752/2005 în România se aplică Reglementări contabile conforme cu Directivele Europene.

De la 1 ianuarie, în funcție de cerințele și reglementările UE, Ministerul de Finanțe Publice, ca normalizator împreună cu instituții centrale precum: Comisia Națională a Valorilor Mobiliare, Comisia de Supraveghere a Asigurărilor și Banca Națională vor stabili condițiile de aplicare a standardelor internaționale de contabilitate.

Așa încât, acest ordin 1752 are viață scurtă.

Ordinul 1752 aduce severitate, dar când ne vom integra s-ar putea ca Europa să aplice în mai mare măsură standardele americane. Iar Legea Sarabanes-Oxley este o lege foarte severă, este o lege care nu permite nici o deviație. De la scan-

dalurile internaționale care s-au petrecut mai ales cu companiile americane și cu relațiile acestora cu auditorii externi, s-au înăspriț regulile de audit.

Profesia de auditor în România este o profesie, i-aș spune, gen „mixt”. Adică, noi audităm situații financiare întocmite în toate felurile și indigen după standarde internaționale și chiar cele franceze și companii românești, după standardele românești, deci un amalgam. Odată cu intrarea României în Uniunea Europeană începe normalitatea, uniformitatea. Și atunci va fi o problemă pentru cabinetele mici.

Situațiile financiare individuale anuale neconsolidate sunt de două tipuri: complete și parțiale. Cele parțiale, spune legiuitorul român, trebuie verificate de către un auditor sau un cenzor. Acest cenzor trebuie să verifice și să certifice situațiile simplificate ale situațiilor neconsolidate, oferind garanția utilizatorului că acele informații sunt conforme cu cerințele calitative. Problema care apare este legată de auditul intern. Sunt foarte multe companii românești care cer un auditor intern fără să știe

mare lucru despre auditul intern. Avem discuții prelungite în legătură cu ce este controlul intern, ce este auditul intern, ce legături sunt între ele, ce fac pentru auditul extern.

Recunoașterea și evaluarea sunt cele mai des întâlnite probleme cu tot felul de interpretări. Mă refer la aplicarea raționamentului profesional care face diferențierea de recunoaștere și de evaluare. Normele privind evaluările introduse prin Ordinul 1752, față de normele precedente nu aduc ceva în plus, ci preiau ce e în Directiva a IV-a, dar care existau și în Ordinele 94 și 306. Așa că, la noi, este un amestec, dar care acum nu creează probleme. Ele vor apărea începând cu 1 ianuarie 2007. Probleme apar atunci când evaluatorul independent determină valoarea justă și se compară cu valoarea contabilă netă, dacă există plus sau minus de valoare. Tratamentul acestui rezultat este o problemă care se cere respectată. Tot în cadrul ordinului respectiv, întâlnim situațiile financiare cu componentele lor, adică este vorba de poziția financiară, - bilanțul cu formatul cadru din Directiva a IV-a, dar în

Directiva a IV-a există specificația că fiecare stat membru poate să introducă anumite particularități în reformă, dar fără să o afecteze. Orice modificare a formatului standardizat de Directivă trebuie să fie explicat în note.

De fapt, notele constituie baza de dezvoltare a informațiilor care sunt sintetizate în situațiile financiare, în contul de profit și pierdere, în situația modificărilor și fluxurilor și care se dezvoltă în note.

Problema mea, pe care am scris-o și în revistă, este ce se întâmplă cu informațiile din notele explicative și cu cele din raportul de audit. Nu prea sunt transparente. Transparența informației raportului de audit este o problemă în România, cum de fapt a fost și în America. Dacă asociem transparență și responsabilitate, pentru noi transparență înseamnă responsabilitate, în America, cazul ENRON a fost transparent, dar fără responsabilitate și s-a produs ce s-a produs.

Prof. Horia Cristea s-a oprit în final asupra importanței notelor explicative, unele fiind obligatorii.

Sunt însă și companii care elaborează și alte note explicative decât cele 10, care ajută sau definesc mai bine anumite poziții din structura financiară și din performanța financiară a companiei respective. În raportul administratorilor, aceștia trebuie să își asume responsabilitatea asupra informațiilor ce alcătuiesc situațiile financiare ale firmei pe care o administrează, iar aceste situații financiare trebuie să fie însoțite și de procesul de auditare a situațiilor respective. Ele nu au nici o valoare dacă nu se publică, ele trebuie publicate în mod reglementat, pentru că există un grup mare de persoane interesate de informația unor companii. Așa numiții „stakeholders”, care sunt diferiți de „shareholders”, care sunt acționarii sau proprietarii. Există

piața de capital interesată, analiștii, băncile. Sunt bănci care atunci când cineva solicită un credit cer situații financiare conforme cu Standardele Internaționale de Raportare Financiară nu după normele românești.

De asemenea, în Ordinul 1752 există referiri la consolidarea conturilor. Ministerul Finanțelor Publice a elaborat deja un **Ghid privind aplicarea consolidării conturilor în entitățile economice**, care urmează să fie editat și pus la dispoziția utilizatorilor.

Situațiile anuale consolidate trebuie, de asemenea, să ofere o imagine fidelă a activelor, pasivelor, poziției financiare, a contului de profit și pierdere, deci a performanței financiare.

„Auditorii nonactivi pot și trebuie să acționeze pentru sporirea imaginii Camerei“

Marius VORNICEANU,

reprezentant al auditorilor financiari nonactivi în Consiliul CAFR

Aș dori să relievez în scurta mea prezentare necesitatea creșterii activității de audit financiar.

Este poate problema care trebuie să-i preocupe cel mai mult pe membrii Camerei, dat fiind faptul că imaginea Camerei Auditorilor Financiari din România constă în ceea ce rezultă din munca noastră de zi cu zi, ca urmare a activității

de audit. Nu întâmplător, președintele Camerei Auditorilor a subliniat faptul că unul din obiectivele principale ale Camerei îl va constitui verificarea calității activității de audit.

Un rol important în acest domeniu îl au și auditorii nonactivi, care pot să acționeze la sporirea imaginii Camerei, fie din postura de „funcționari” ai instituțiilor statului, dar și printr-o participare activă la programele de pregătire profesională atât pentru stagiați, cât și pentru auditorii statutați.

Este cunoscut faptul că auditorii activi și cei nonactivi nu reprezintă două entități separate, ei întâlnindu-se nu numai la programele de pregătire, ci și în munca de zi cu zi.

Cine sunt auditorii financiari nonactivi? Ei pot fi în principal funcționarii publici, iar din rândul acestora un procent semnificativ îl reprezintă cei care fac parte din structurile Ministerului Finanțelor. Din această poziție ei pot să aibă interese de comunicare cu auditorii activi.

De ce spun acest lucru? Nu de puține ori în activitățile desfășurate, acești funcționari au utilizat ca surse de informații rapoartele de audit financiar, ceea ce a reprezentat un efect pozitiv asupra muncii acestora.

Sunt însă și societăți comerciale care au „altfel de interese”, respectiv sustragerea sub o formă sau alta de la plata datoriilor către stat.

Din acest motiv, există o serie de constrângeri în desfășurarea activității de audit care afectează în primul rând calitatea acestei activități, constrângeri care se referă în principal la:

- termene scurte impuse pentru realizarea activității de audit;
- condiții inadecvate de desfășurare a muncii de audit;
- documente insuficiente sau neconcludente pentru realizarea misiunii de audit;

- operațiuni nejustificate cu documente.

Spre exemplu, asemenea situații se pot regăsi în analiza operațiilor privind tranzacțiile semnificative, transferurile mari de sume la extern, T.V.A.-ul aferent tranzacțiilor imobiliare etc.

Iată de ce auditorii trebuie să urmărească și să realizeze rapoarte de audit de calitate și, prin urmare, trebuie să solicite companiilor prezentarea evidențelor și registrelor corespunzătoare. Și spun acest lucru, pentru că aceste companii pot invoca, la verificările ce sunt făcute de autoritățile statului, concluziile din aceste rapoarte.

Niciodată nu veți găsi un adversar în colegii auditori nonactivi, dar situația devine „incomodă” atunci când rapoartele de audit sunt consultate de „alte organe”.

Subliniem o dată în plus observațiile pe care le-a făcut președintele Camerei Auditorilor, Ion Mihăilescu, cu privire la răspunderea ce revine auditorilor, mai ales în perspectiva integrării în Uniunea Europeană.

„Numitorul nostru comun este încrederea publică“

Carmen MATARAGIU,

membri al Consiliului CAFR

Recent, pe portalul uneia dintre marile firme de contabilitate a apărut un comunicat de presă: „Societatea

„X” regretă activitatea partenerului „Y”, în legătură cu fraudă și își însușește în tot cererile și intențiile dispuse de autoritatea fiscală”.

În primă instanță, un astfel de comunicat de presă s-ar putea aprecia că reprezintă un deficit de imagine al companiei de contabilitate și audit. În fapt, acest comunicat de presă reprezintă o bună practică, ne arată că societatea de audit își asumă și erorile și responsabilitățile, că societatea aceea foarte mare a înțeles că s-a produs ceva care nu trebuia să se producă.

De ce și-a asumat aceste lucruri? Pentru că așa cere Codul etic. Iar dumneavoastră știți, noi auditorii am discutat mult, și toată legislația internațională, mai nou, în materie de audit, contabilitate și guvernare, toate aceste reglementări converg către o etică profesională.

De ce Standardele Internaționale de Contabilitate?

Cei mai mulți dintre noi știu că amplele procese de globalizare care au apărut la nivelul economiei mondiale au creat necesitatea întocmirii unor raportări financiare care să poată fi înțelese în orice colț al lumii, care să poată fi citite și, mai ales, așa cum spunea domnul profesor Cristea, să avem posibilitatea să consolidăm la nivelul multinaționalelor. Ce s-ar fi întâmplat dacă o multinațională raportează în Japonia după norme naționale, în SUA după US GAAP și în Anglia după Standarde Internaționale?

În final, va trebui să avem un numitor comun pentru toate aceste raportări, astfel încât să putem citi același lucru și să avem aceeași informație, de aceeași natură.

De ce au mai fost necesare Standardele? Pentru că, având o informație corectă, o informație care poate fi înțeleasă, așa cum

spuneam mai devreme, în orice colț al lumii investitorii și toți cei interesați, toți utilizatorii de situații financiare să poată să aibă o viteză de reacție, care, de fapt, este o caracteristică a comerțului din aceste zile. Nu ne permitem să așteptăm luni de zile să analizăm o informație sau chiar o ca o analiză care durează sau o transformare a unor date din situațiile financiare întocmite după anumite reglementări, să conducă la o decizie întârziată. Nu își permite nimeni așa ceva în zilele noastre.

Pe de altă parte, revenind la multinaționale, se impune ca la nivelul central al unui grup, de exemplu, să se poată exercita un control adecvat asupra filialelor, asupra modului în care orice filială sau orice altă secțiune aparținând grupului își îndeplinește cerințele de guvernare.

Să discutăm despre **Frauda Contabilă și Manipularea Standardelor**. Știm ce s-a întâmplat în SUA și nu numai, în perioada 2000-2001 cu marile scandaluri. Cele mai răsunătoare au fost cele de la ENRON și WORLDCOM, care au bulversat nu numai piața financiară, unde s-a produs o decapitalizare bursieră de peste 20 mld dolari. Aceste scandaluri au apărut - trebuie să recunoaștem și să ne asumăm acest lucru - în primul rând din cauza unor fraude contabile și a posibilității pe care au avut-o contabilii și administratorii de a manipula Standardele de Contabilitate. Nu înseamnă, însă, că această manipulare a însemnat de fiecare dată fraudă. Efectul a fost însă dezastuos.

Din păcate, în România s-a acreditat ideea potrivit căreia când discutăm despre fraudă ne gândim numai la fraudă fiscală. Faptul că o entitate își achită toate impozitele și taxele nu înseamnă că nu a fraudat. Frauda contabilă trebuie departajată și pentru că, în rândul nostru, există și auditori nonactivi,

care se ocupă în principal de fraudă fiscală și care au un interes major pentru acest lucru. Cred că aceștia ar trebui să se aplece puțin și asupra manipulărilor contabile din situațiile financiare. Pentru că există cazuri evidente în care se impune acest lucru. Un exemplu simplu: se cesionează creanțe, e adevărat că se plătesc impozite pe veniturile din acele cesiuni, dar cesiunile respective de creanță au devalizat alte societăți. Cine răspunde pentru acest lucru? Trebuie să ne asumăm faptul că dedesubt au fost niște contabili și niște administratori care au admis în mod voit sau nu aceste fraude sau aceste manipulări.

În privința celor patru companii, cele două din SUA: ENRON și WORLDCOM și în privința societăților PARMALAT din Italia, despre ale căror scandaluri probabil ați auzit și AHOLD din Olanda, justiția se pare că a făcut ordine în legătură cu ceea ce s-a întâmplat acolo.

Probabil că vă amintiți că s-au dat ani grei de închisoare, începând cu conducerea executivă și continuând cu auditorii interni și cei externi, pentru ENRON și WORLDCOM. Există însă alte unități de măsură în aceste state decât la noi.

Ca urmare a acestor scandaluri, vă amintiți că o mare companie de contabilitate „Arthur Andersen & Co” a dispărut, pentru că a pierdut drumul și odată cu drumul a pierdut încrederea publică, obiectivitatea și integritatea. În final, a pierdut profesia contabilă și nu numai aceasta. Au pierdut juriștii și avocații care s-au aflat alături de profesioniștii contabili. Ne-am găsit și ne vom găsi întotdeauna în poziția în care va trebui să ne asumăm responsabilitățile. Trebuie să ținem seama de un lucru: orice acțiune a noastră nu poate să aibă loc în mod individual. Ea nu poate fi departajată de activitățile și acțiunile tuturor celorlalți factori care

concură la un anumit rezultat. Pentru că, iată, în urma unui asemenea scandal la una din cele mai mari societăți care au căzut, 28 000 de angajați au rămas fără slujbă. Societatea avea un venit anual de 7 mld de dolari, avea activitate în întreaga lume și a dispărut în numai trei luni, lucru care nu s-a mai întâmplat niciodată în istoria afacerilor.

Primul an de aplicare IFRS. Ce ar însemna la noi convertirea la noile standarde?

În jurul Standardelor s-au purtat nenumărate dezbateri, au fost opinii pro și contra aplicării acestora. Finalul este însă - unanim acceptat - că acestea au generat un impact real asupra felului în care managerii de fonduri investitoriale percep companiile. Și discutăm aici despre cei care ne prezintă potențialii investitori. Noi știm foarte bine că majoritatea societăților listate, deci a celor publice se finanțează într-o măsură considerabilă prin Bursă.

Dacă avem o situație financiară corectă și ea poate fi apreciată ca fiind corectă, atunci și reacția din partea pieței este una corectă.

Ce a mai adus aplicarea IFRS? A generat transparența și comparabilitatea situațiilor financiare, pentru că așa cum spuneam ceva mai devreme, faptul că ele se pot compara cu alte situații financiare din lume, de fapt și că pot fi citite, înseamnă că am făcut un pas în plus. În final, se ajunge la o mai bună înțelegere a activității companiilor.

Care este consecința? Decizii de evaluare mai sofisticate din partea investitorilor, finanțarea eficientă a companiilor publice, creșterea costurilor companiilor prin conformare.

Odată cu aplicarea IFRS sau puțin mai devreme, au intrat în vigoare, cam prin toată lumea, principiile de guvernare corporativă, care au

antrenat costuri suplimentare în legătură cu ceea ce se cheamă controale interne și nivele de asigurare, până la audit. Există companii la care au crescut cu 400 % costurile pentru control prin aplicarea acestor principii. Pe unul dintre site-urile marilor companii de contabilitate era anunțat că la o companie multinațională, anterior aplicării principiilor guvernantei corporative, costurile de audit intern și audit financiar erau în jur de 20 de milioane de dolari; iar după aplicarea acestora au ajuns la 85 de milioane de dolari. Sigur că poate să pară mult, efectele pe termen lung însă sunt altele și probabil că le vom vedea în viitor.

Cine va mai intra în club?

În 15-16 februarie, Ministerul de Finanțe Chinez și IASB au anunțat că, începând cu ianuarie 2007, China va trece la convergența situațiilor financiare cu IFRS.

Pentru oricare dintre noi, care înțelegem că jumătate din piața mondială a oțelului este controlată de China, că multe alte industrii sunt controlate de această zonă, faptul că s-a ajuns la un astfel de acord s-ar putea să însemne foarte mult și să ne dea de gândit și, de fapt, să ne arate că aceasta este calea. Ultimii pași pe care i-a făcut China în sensul liberalizării pieței economice sunt în strânsă concordanță cu acest acord.

De fapt, ce a mers rău în principal în societățile care s-au confruntat cu probleme în perioada precedentă

De exemplu, în cazul ENRON s-au reținut iregularități contabile serioase, faptul că s-a procedat la plata consiliului pe bază de opțiuni de acțiuni.

La WORLDCOM au fost fraude contabile majore, pornind de la problemele de evaluare a activelor, de la nerecunoașterea în situațiile financiare a unor cheltuieli care ar fi trebuit să fie recunoscute și care

au generat o creștere artificială a performanței, până la aceeași situație de remunerare a consiliului. Sigur că aceste aspecte au fost prezentate în nenumărate articole de presă, s-au scris cărți, s-au făcut comentarii și au apărut legi după aceste scandaluri.

Au mers însă și anumite lucruri bine, au fost companii care s-au conformat și au înțeles ce au de făcut. Este cazul „Southwest Airlines” din SUA, care au reușit să treacă de perioada aceasta printr-o politică comercială adecvată, grupul „Tesco” din UK, pe care cred că îl cunoașteți și care de asemenea sunt destul de bine răspândiți și reprezentați în toată lumea, „Unicredit Group” din Italia, care a reușit să facă de fapt o fuziune la nivelul statului lor, și „Hewlet Packard” din SUA care a fuzionat cu „Compaq”. În privința acestei fuziuni, încă se mai așteaptă ceva ecouri, dar se pare că ea este deja un succes.

Care au fost punctele slabe în cazul prăbușirilor financiare?

În primul rând, așa cum spuneam mai devreme, probleme de etică la nivelul tuturor factorilor interesați, pentru că, în majoritatea cazurilor, s-au întâmplat lucruri cu știința tuturor celor care puteau să decidă. De asemenea, sunt de analizat cultura celor care au fost implicați și „tonul la vârf” în egală măsură.

Vinovați sunt cei din conducerea executivă, care erau obligați să pună în aplicare strategiile, consiliile directoare, controalele interne, faptul că nu s-au conformat rigurilor și că nu și-au evaluat riscurile și că au avut acele managementuri de câștiguri agresive.

Ce urmează? Reconstituirea încrederii publice în raportarea financiară.

Este un drum anevoios, nu va fi ușor după ce te-ai prăbușit să te ridici. Este foarte greu, va trebui să convingem pe toată lumea că inci-

dente cum au fost cele precedente și cum, de altfel, va trebui să admitem că s-au petrecut și în România, și trebuie să ni le asumăm și noi, într-o oarecare măsură cu toții, nu se vor mai petrece. Ceea ce trebuie să conducă la concluzia, unanim acceptată, că atunci când semnătura unui auditor financiar apare pe un raport nu trebuie să existe nici un dubiu privitor la nivelul de asigurare pe care îl formulează auditorul în raportul respectiv. Este la îndemâna noastră și depinde de noi să facem acest lucru.

Am fost și vom rămâne probabil vinovați de tot ce se întâmplă în economie, chiar dacă noi, în cea mai mare parte vedem ulterior evenimentele și chiar dacă nu suntem consultați de fiecare dată atunci când se iau deciziile. Faptul că la un moment dat apare un caz de fraudă și se constată după 4-5 ani - cine a fost de vină? -, de regulă, contabilul. Acest lucru ține de cultura contabilă pe care o au cei care în mod normal ne apreciază și, dacă nu vom face nimic în sensul acesta, ne vom afla des în aceeași postură.

Noi am fost și vom rămâne o armată disciplinată, dar care, mai mult sau mai puțin, prin aplicarea Standardelor este obligată mai mult ca oricând să-și impună raționamentul profesional.

Am afirmat și în alte situații și repet: nu vă formalizați și nu aveți teamă atunci când faceți afirmații pe care le puteți susține că ar putea cineva să pună la îndoială atașamentul dvs. Susțineți-vă punctul de vedere fără nici un fel de problemă !

După scandalurile care au fost, și despre care am discutat, s-a pus problema cercetării conceptului de dezvoltare a guvernărilor companiilor și s-a ajuns la concluzia că o bună guvernare poate aduce succese unei companii că, de fapt, accentul se pune pe procesele care se desfășoară în interiorul com-

paniei și că, desigur, auditul extern și conformitatea cu legea sunt de asemenea importante.

Există două dimensiuni ale

guvernărilor corporative: conformitatea, care se ocupă de structura și rolul consiliului și remunerarea executivului. De asemenea, dvs. știți că există comitetele de audit pentru toate societățile publice care țin tot de această conformitate și ele vor apărea și în România. Cea de-a doua dimensiune se referă la performanță și la crearea de valoare. Dacă ne vom referi doar la conformitate, fără a avea în vedere performanța pe care o atinge entitatea respectivă, s-ar putea să greșim. Pentru că regulile de conformare s-ar putea să fie foarte anevoioase, s-ar putea să pună piedici liberei inițiative a investitorilor, că, în fapt, crearea de plus valoare este cea care primează. Să nu cădem cumva în păcatul ca, din prea multă conformitate cu legea sau din dorința de a ne conforma foarte mult, să nu creăm plus valoare. Este foarte greu probabil să găsim acel punct de echilibru. De aceea, rolul nostru este și acela de a echilibra poziția.

Legea nr. 31/1990 privind societățile comerciale a trecut de Guvernul României într-o formă acceptabilă, care preia foarte mult din principiile guvernărilor corporatiste. Potrivit acestui proiect, în forma în care el există acum, și sperăm că va trece și de Parlament, vom întâlni două sisteme:

- *un sistem singular*, unde conducerea va fi asigurată de administratori și o conducere executivă cu cenzorii și auditorii interni;
- *un sistem dual*, care este specific societăților pe acțiuni, unde va apărea Directoratul și Consiliul de supraveghere.

Specific acestora este faptul că, spre exemplu, în cazul administratorilor, al Directoratului, al Consiliului de supraveghere, primul mandat nu poate avea o durată mai mare de 2 ani. Rotația acestora, dacă nu este prevăzută în statut ca fiind permanentă, trebuie să se realizeze odată la 4-5 ani. Nici un Consiliu de supraveghere nu va putea să existe mai mult de 10 ani, cu excepția situațiilor în care din Consiliul respectiv fac parte acționari care dețin mai mult de 75 %, cred că nu mă înșel. Asta înseamnă, că în mod automat, se creează niște presiuni. De asemenea, în momentul în care se acceptă mandatul, și de către Directorat, și de către administratori și de către Consiliul de supraveghere, aceștia vor trebui să îl accepte în mod expres, explicit, probabil într-o declarație scrisă. Se va pune iarăși problema răspunderii juridice a administratorilor, persoane juridice. În aceste cazuri, se va nominaliza clar persoana și care este răspunderea persoanei fizice care o reprezintă.

Să discutăm puțin și de despre audit.

Am mai vorbit despre situațiile financiare. Vom deveni, suntem și am fost un garant al situațiilor financiare, al imaginii fidele pe care acestea o dau. În Europa, scandalurile financiare europene au dat naștere la reglementări noi în materie de audit, care s-au concretizat în Directiva a VIII-a.

În octombrie 2005, Consiliul ECOFIN (Afacerilor Economice Financiare) a ajuns la un acord politic cu privire la Directiva a VIII-a, pe marginea căruia se pare că au fost nenumărate discuții, până s-a ajuns la o formă acceptată de către membrii spațiului comunitar.

În Europa avem Directiva a VIII-a, în SUA avem Legea Sarabanes-Oxley. Sigur că prevederile și reglementările aplicabile în SUA sunt, se pare, mult mai rigide

decât cele care se aplică în spațiul comunitar. Sigur și piața este alta. Aceste lucruri s-ar putea să fie și factorul care nu permite armonizarea întru totul a celor două sisteme.

Ce aduce nou Directiva:

- faptul că auditorii trebuie să fie înregistrați într-un registru electronic, un Registru Public care va trebui să aibă un anumit format.
- În privința serviciilor suplimentare de audit, a serviciilor conexe, independența este o necesitate și veți putea face astfel de servicii dacă independența nu vă este afectată.

Trebuie, de fapt, să respectați următoarele principii:

- menținerea integrității și obiectivității;
- să nu aveți conflicte de interese;
- nu trebuie să prezentați cu bună știință în mod greșit faptele;
- să vă subordonați raționamentului profesional și Standardelor Internaționale.

Când vă aflați în conflict de interese, dacă apreciați că nu veți putea efectua serviciul cu obiectivitate, trebuie să declinați acest serviciu.

Ori de câte ori există un potențial conflict, și considerați că nu puteți efectua acest serviciu, declinați acest serviciu.

Chiar și situațiile în care, terțele părți cred că puteți efectua acest serviciu cu obiectivitate, dar nu își dau acordul, de asemenea trebuie să declinați acest serviciu. Doar atunci când toate părțile implicate au căzut de acord asupra faptului că nu există nici o problemă cu independența dumneavoastră puteți să treceți la treabă și să vă faceți munca așa cum trebuie.

Un alt element al Directivei este acela că statelor membre li se cere să efectueze auditul în conformitate cu Standardele Internaționale de Audit. În cazul auditului societăților de grup, auditorul grupului își asumă deplina responsabilitate în legătură cu imaginea fidelă pe care aceste situații consolidate o dau. Directiva cere ca în fiecare an să se depună un raport anual privind transparența.

Entitățile de interes public vor avea comitetele de audit. Trebuie mai întâi să facem precizarea că aceste comitete de audit nu vor participa la întocmirea situațiilor financiare și nu sunt auditori. Conform Legii 31 modificate, din comitetele de audit vor face parte cel puțin doi membri ai comitetului de supraveghere, care nu trebuie neapărat să fie auditori, dar trebuie să aibă bună practică în audit sau în partea juridică.

Aceste comitete de audit:

- monitorizează procesul de raportare financiară;
- monitorizează eficacitatea controlului intern;
- monitorizează auditul statutar al conturilor anuale și consolidate;
- verifică și monitorizează independența auditorului statutar;
- de multe ori, negociază tarifele și onorariile auditorilor statutari.

Un alt element este rotația, faptul că nu vom putea audita aceeași entitate pe o perioadă mai mare de 7 ani, dreptul de a audita aceeași entitate fiind posibil doar la scurgerea unui interval de minim 2 ani.

În privința aspectelor internaționale, auditorii care auditează entitățile publice, ale căror valori mobiliare sunt tranzacționate în spațiul UE, trebuie să fie înregistrați în UE și să facă obiectul unor

sisteme de supraveghere publică. Aici facem o mică legătură cu ceea ce spunea domnul președinte, despre pașii pe care Camera Auditorilor Financiar din România i-a făcut în sensul aderării la organismele profesionale internaționale. Fără a fi membrii la aceste organisme internaționale profesionale nu vom putea fi înregistrați niciodată în spațiul comunitar.

Pentru noi toți, contabili și auditori din întreaga lume, indiferent de cultura pe care o avem, indiferent de regiunea din care provenim, există posibilitatea să audităm situații financiare care provin din spații culturale și din regiuni pe care noi nu le cunoaștem. Sub fiecare cifră există evenimente, există oameni și există un anumit context în care au apărut și de fiecare dată, va trebui să nu citim sec niște cifre, ci doar să ne asigurăm că aceste cifre sunt rezultatul unor operațiuni corecte și că sunt efectul unor decizii umane, într-un final, care nu de fiecare dată au fost generate de o rea intenție.

Să pornim, întotdeauna, de la premisa că interlocutorul nostru este de bună credință. De aici și până la ceea ce noi suntem obligați să facem prin tehnicile specifice auditului financiar, pornind de la etapa de planificare și de cunoașterea a clientului nostru, de la stabilirea pragului de semnificație, care de fapt reprezintă - și este limpede pentru noi - pragul în care noi ne asumăm o responsabilitate. Trebuie să vă spun că în SUA responsabilitatea este nelimitată, lucru care ar fi foarte grav din punctul nostru de vedere, aici în spațiul european și în România în principal. Este greu ca auditul să fie exhaustiv, nu poți să refaci fiecare operațiune, nu poți să suprapui fiecărei conjuncturi, poți doar să te limitezi la un anumit prag de semnificație. Asumarea unei responsabilități nelimitate poate angrena un risc atât de mare

încât la un moment dat o să ne punem întrebarea dacă vom continua sau nu o astfel de activitate. În egală măsură, asigurările profesionale pe care noi le încheiem ar trebui să fie cuantificate nu la minimul acela pe care îl cere Camera, ci să ne evaluăm propriul risc, astfel încât să fim protejați, cel puțin sub aspect financiar, pentru eventualele erori sau scăpări pe care inerent putem să le avem și nu trebuie să le excludem.

De asemenea, este neesențial dacă cei cu care noi intrăm în contact provin dintr-o economie dezvoltată sau dintr-o economie în curs de dezvoltare. Forma situațiilor financiare trebuie să fie aceeași. Dorința de armonizare și de normalizare a acestor situații financiare în conformitate cu Standardele este aceeași. De fapt, acestea nu fac altceva decât să încerce ca, printr-o reglementare și prin transparență și comparabilitate să oblige și entitățile care provin dintr-o societate mai puțin dezvoltată, dintr-o zonă economică care nu are nivelul alteia, să poată să acceadă către acea zonă.

Dacă nu vom înțelege acest lucru, drumul economiilor în curs de dezvoltare este închis.

Pornind de la aceste lucruri, numitorul pe care noi toți îl avem este unul comun: **ÎNCREDREA PUBLICĂ**. Așa cum spuneam, trebuie să ne redobândim această încredere pe care în parte am pierdut-o sau nu am făcut-o suficient cunoscută și să ne asumăm integral ceea ce derivă din aceasta.

Nu pierdeți încrederea publică, să faceți ceea ce trebuie chiar dacă nimeni nu supraveghează.

Deși așa cum spunea domnul președinte, vom fi supravegheați foarte serios, domnilor și doamnelor.

„Standardele Internaționale de Raportare Financiară – o provocare pentru profesioniștii contabili“

Emil CULDA,

vicepreședinte al Camerei

Tema pe care îmi place să o prezint și care cred că îmi va plăcea în continuare la fel de mult este cea legată de IFRS-uri (Standardele Internaționale de Raportare Financiară) și care pentru noi, profesioniștii contabili, reprezintă realmente o provocare.

De la vechea formă – prima traducere în limba română în anul 2000 a Standardelor Internaționale de Contabilitate (IAS) – până la actuala formă a IFRS-urilor, s-au putut observa schimbări atât din punct de vedere al consistenței acestora, cât și al „dimensiunii” lor fizice. Vreau să reamintesc încă o dată „ecuația” IFRS-urilor: IFRS înseamnă IFRS+ IAS+IFRIC+SIC.

Voi face în continuare pe scurt „inventarul” acestor standarde.

Avem la ora actuală șase IFRS publicate, plus încă unul (IFRS 7) ce urmează a se publica de către IASB.

- **IFRS 1.** Adoptarea pentru prima dată a Standardelor Internaționale de Raportare Financiară;
- **IFRS 2.** Plata pe bază de acțiuni;

- **IFRS 3.** Combinări de întreprinderi;
- **IFRS 4.** Contracte de asigurări;
- **IFRS 5.** Active imobilizate deținute pentru vânzare și activități întrerupte;
- **IFRS 6.** Explorarea și evaluarea resurselor minerale;
- **IFRS 7.** Instrumente financiare - Raportare.

Din totalul celor 41 IAS elaborate în decursul celor peste 33 de ani de către IASC (IASB), 31 sunt efectiv în vigoare (funcționale) astăzi.

Există 5 IFRIC-uri (Standardele de interpretare a IFRS-urilor) și 10 SIC-uri (Standarde de interpretare a IAS-urilor), din cele 33 elaborate pe parcurs.

În ceea ce privește aplicarea IFRS-urilor, pentru că am auzit multe discuții pe această temă, trebuie să vă spun că pentru a le înțelege mai bine trebuie să citim în întregime, nu numai standardele propriuzise, ci și ghidurile de interpretare, bazele de concluzii și exemplele ilustrative, unde vom putea găsi și foarte multe „exemple practice”.

Suntem în fața unei importante provocări privind limbajul acestor standarde și respectiv rutina limbajului nostru profesional, astfel încât, la întocmirea situațiilor financiare, în afară de informațiile „în cifre”, va trebui să prezentăm și o serie de alte informații ce nu se pot exprima într-o formă valorică, adică în unități monetare. De exemplu, atunci când discutăm cu unii colegi auditori sau stagiați în audit privitor la bibliografia pentru examenul de aptitudini profesionale organizat de CAFR, unde este indicată ediția 2005 ale Standardelor Internaționale de Raportare Financiară și Standardele Internaționale de Audit (ISA), mulți spun că aceste standarde reprezintă o abordare teoretică. Eu

cred că acest punct de vedere este greșit pentru că nu avem de-a face cu niște tratate despre ceva anume, ci cu o serie de reguli, proceduri și modalități de abordare a unor probleme profesionale concrete, elaborate de profesioniști contabili practicieni. Acești profesioniști au elaborat IFRS (IAS) cu scopul de a răspunde cerințelor celor care utilizează efectiv serviciile lor. Ca atare, fiecare paragraf din aceste standarde, din ghidurile de interpretare și din bazele de concluzii sunt răspunsuri, modalități de abordare ale unor realități economice de către profesioniștii contabili și/sau auditorii financiari."

După unele considerații tehnice și exemple concrete privind tema în discuție, domnul Emil Culda a spus:

„Aplicarea IFRS-urilor înseamnă un exercițiu deosebit de dificil pentru unii dintre noi în ceea ce privește notele explicative și politicile contabile ce fac obiectul celei de a 5-a componente a situațiilor financiare. Aici trebuie explicat fiecare rând și fiecare cifră din situațiile financiare tip „formular” (bilanț, cont de profit și pierderi, evoluția capitalurilor, fluxurile de numerar), cu care suntem îndeobște familiarizați.

Trebuie să ne gândim în permanență că cineva, care nu este neapărat de specialitatea noastră, va citi acele informații și va trebui să le poată înțelege, interpreta chiar în condițiile în care dispune doar de minime cunoștințe economice. Dacă vom reuși în acest demers înseamnă că ne-am făcut treaba bine. Dacă vom privi aceste probleme doar din perspectiva noastră de „contabili” și ne vom rezuma doar la cifre și la completarea lunară de formulare, sigur nu vom răspunde nici cerințelor acestor standarde și nici celor a beneficiarilor muncii noastre. Aceste standarde sunt făcute să

răspundă nevoilor tuturor utilizatorilor de informații financiar-contabile, care se așteaptă ca situațiile financiare să exprime corect realitatea economică și nu neapărat să exprime „foarte legal” operațiunile și mișcările patrimoniale dintr-un exercițiu financiar.

„Legal”, în sensul în care ești „acoperit” de textul unui act normativ, nu înseamnă întotdeauna și nici măcar adesea, *adevărat/bine/corect.*

Raționamentul profesional și conduita noastră etică vor fi determinante pentru aplicarea IFRS-urilor și oferirea unor informații ce să întrunească toate caracteristicile calitative definite de Cadrul General al acestor standarde: inteligibilitate, relevanță, credibilitate, comparabilitate.

Să nu uităm nici o clipă faptul că noi, profesioniștii contabili, vinдем, livrăm **CIFRE ȘI CUVINTE**, nu numai cifre.”

Financial audit approaches in 2006

The cycle of seminars on the topics "Financial audit approaches in 2006" continued in Timișoara, in the aula of Laws Faculty of the Western University. This event enjoyed of a great interest, the local mass media presenting this seminar workings.

The basic materials have been presented by Mr. Ion Mihăilescu, PhD. President of the Chamber of Financial Auditors of Romania - "Chamber Strategy and working plan for 2006", Mr. Horia Dumitru Cristea, Phd - "Accounting regulations conform with the European Directives", Mr. Marius

Vorniceanu, member of the Chamber's Council "The important role of the non-active financial auditors in the professional organization", Mrs. Carmen Mataragiu, member of the Chamber's Council "Recent developments in the financial reporting", Mr. Emil Culda, Vice-president of the Chamber - "IFRS a new challenge for the accounting professionals.

The article points out some ideas and opinions on the announced topics considering that the topics have been discussed in depth when presenting the previous seminars.

Approches de l'audit financier en 2006

Le cycle de séminaires sur le thème "Approches de l'audit financier en 2006" a continué à Timișoara, dans l'aula de la Faculté de Droit de l'Université de l'Ouest. L'événement a présenté intérêt, les mass media locales relatant en détail le déroulement du séminaire.

Les expositions principales on été soutenues par prof.univ.dr. Ion Mihăilescu, le président de la Chambre des Auditeurs Financiers de Roumanie - "La stratégie et le plan d'activité de la Chambre en 2006", prof.univ.dr.Horia Dumitru Cristea - "Réglementations comptables conformes aux Directives

Européennes", Marius Vorniceanu, membre du Conseil de la Chambre "Le rôle important des auditeurs non-actifs dans l'organisation professionnelle", Carmen Mataragiu, membre du Conseil de la Chambre, "Evolutions récentes dans l'audit et le rapport financier", Emil Culda, vice-président de la Chambre - "Les IFRS un nouveau défi pour les comptables professionnels".

Dans l'article ont été mises en évidence quelques idées et opinions concernant les thèmes annoncés, tenant compte que les sujets ont été relatés spécifiquement à l'occasion des séminaires précédentes.

Promovarea Guvernantei Corporative în realizarea unui management performant

Prof.univ.dr. Ana MORARIU,

Prep.univ.drd. Flavia STOIAN

Terminologie și arie de aplicabilitate

Guvernanța corporativă reflectă modul în care organizațiile sunt conduse și controlate.

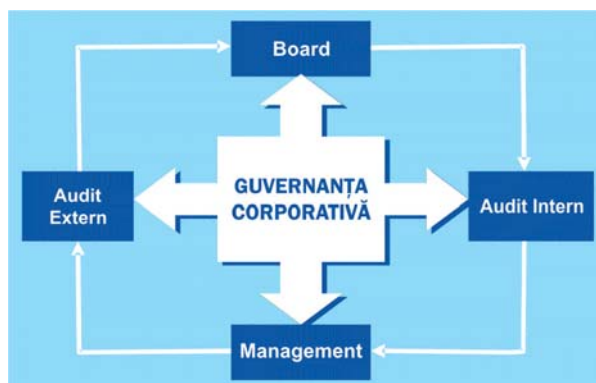
Guvernanța Corporativă constituie un set de principii, standarde și bune practici de guvernare emis de către o anumită instituție, a cărui aplicare nu are caracter obligatoriu, ci unul opțional.

Adoptarea principiilor guvernării corporative în sensul asigurării transparenței, al răspunderii și al tratamentului echitabil al acționarilor s-a concretizat în elaborarea **Principiilor Organizației pentru Cooperare și Dezvoltare Economică (OECD) de Guvernare Corporativă**. În elaborarea acestor principii s-a pornit de la identificarea elementelor comune din coduri, a celor mai eficiente modele practice de guvernare. Principiile guvernării corporative au fost publicate pentru prima oară în 1999, devenind referința internațională în materie de guvernare corporativă. Pentru a ține cont de evoluția intervenită după 1999, principiile au fost revizuite în 2003, în cadrul unui vast proces de consultări regionale. Noile principii au fost aprobate de guvernele țărilor OECD în aprilie 2004.

Conceptul de „corporate governance” implică următoarele elemente:

- responsabilitatea managerilor pentru acuratețea informațiilor din rapoartele financiare;
- transparența auditului intern, a proceselor și a auditului extern;
- termene limită foarte strânse pentru raportarea financiară;

- comunicare și transparență totală asupra rezultatelor financiare.

Pe plan internațional, ca urmare a marilor scandaluri corporative care au condus la criza de încredere a investitorilor în acestea, noile concepții de guvernare corporativă au devenit un subiect pregnant. Un studiu recent realizat de Economist Intelligence Unit indică faptul că peste 46% dintre directorii executivi consideră guvernarea corporativă ca una dintre primele trei priorități, iar pentru 14% dintre aceștia adoptarea unor soluții Corporate Governance reprezintă cea mai importantă prioritate.

În Uniunea Europeană, conceptul de guvernare corporativă a început să se contureze mai clar după 1997, când majoritatea țărilor au adoptat coduri de guvernare corporativă, care aveau însă caracter opțional. Impulsul adoptării acestor coduri au fost scandalurile financiare legate de falimentul unor companii britanice cotate pe piața de capital.

Pe de altă parte, criza economică asiatică precum și retragerea investitorilor din Asia și Rusia au pus comunității de afaceri internaționale probleme legate de consecințele pe care le are neîncrederea investitorilor în managementul com-

paniilor. În Uniunea Europeană a fost adoptat un număr de 35 de coduri, fiecare țară având cel puțin un cod de guvernare corporativă. Majoritatea acestor coduri (25) au fost emise după 1997, respectiv după scandalurile financiare și cazurile de faliment ale unor companii britanice cotate pe piața de capital. Astfel, Codul Cadbury (1992) a fost elaborat în scopul prevenirii unor scandaluri financiare similare și al recâștigării încrederii publicului și investitorilor în practicile de guvernare ale companiilor. Marea Britanie deține cel mai mare număr de coduri de guvernare corporativă, aproape o treime din totalul codurilor emise de țările membre ale Uniunii Europene. Există, de asemenea, două coduri internaționale și două coduri pan-europene care sunt aplicabile companiilor Uniunii Europene.

Standardul IIA 2130 „Guvernarea întreprinderii” prevede că auditul intern trebuie să contribuie la procesul de guvernare a întreprinderii prin evaluarea și îmbunătățirea procesului prin care se definesc și se comunică valorile și obiectivele, se urmărește realizarea obiectivelor și se păstrează valorile.

Guvernanța corporativă, conform Institutului Auditorilor Interni - I.I.A. (Standarde, ianuarie 2004) reprezintă „combinația de procese și structuri implementate de consiliul de administrație

pentru informarea, conducerea, administrarea și monitorizarea activităților organizației, în scopul atingerii obiectivelor sale”.

Noțiunea de conducere corporativă a apărut în sectorul privat, dar conceptul este folosit în orice domeniu de activitate.

Guvernanța corporativă include relația dintre consiliul de administrație și părțile interesate, respectiv: acționarii, investitorii, angajații, clienții, furnizorii, guvernul, dar și publicul larg.

Pe scurt, putem spune că guvernanța corporativă este practic o încercare de a defini o bună practică managerială și introducerea de mecanisme de verificare a implementării și funcționării acestora conform cerințelor existente.

Practic, datorită conducerii/guvernanței corporative există speranța că, astfel, persoanele interesate de la nivelul organizației vor fi protejate de a avea directori incompetenți sau necinstiți, iar succesul organizațiilor va fi mai probabil.

Principiul bunei conduceri/guvernanțe trebuie să se aplice la nivel global. Este din ce în ce mai adevărat că persoanele interesate vor părăsi organizațiile care nu sunt deschise la respectarea conducerii/guvernanței, deoarece acestea prezintă prea multe riscuri.

Cele 5 elemente constitutive ale conducerii/guvernantei corporative sunt:

a. **Responsabilitate.** Fără responsabilitate nu se pot respecta în mod real principiile conducerii/guvernantei. Lipsa responsabilității reale constituie cauza apariției celor mai multe dintre problemele organizațiilor. Responsabilitatea trebuie să existe la toate nivelurile organizației. Pentru a exista cu adevărat responsabilitate, trebuie implementate următoarele elemente:

- clarificarea rolului, autorității și responsabilității;
- cerința de a se asuma oficial și la termen răspunderea cu privire la îndeplinirea rolurilor și responsabilităților față de persoana care a trasat respectivele sarcini;
- persoana care trage la răspundere trebuie să aibă destule informații pentru a putea controla în mod adecvat raportul întocmit;
- existența oportunității verificării independente a corectitudinii și acurateței rapoartelor;
- existența unei politici (a unui sistem de recompense și sancțiuni) care funcționează complet și corect împreună cu toți membrii organizației, indiferent de poziția acestora.

b. **Integritate** – necesitatea de a avea valori și principii etice bine stabilite în cadrul organizațiilor și includerii aplicării acestor principii în cadrul răspunderii.

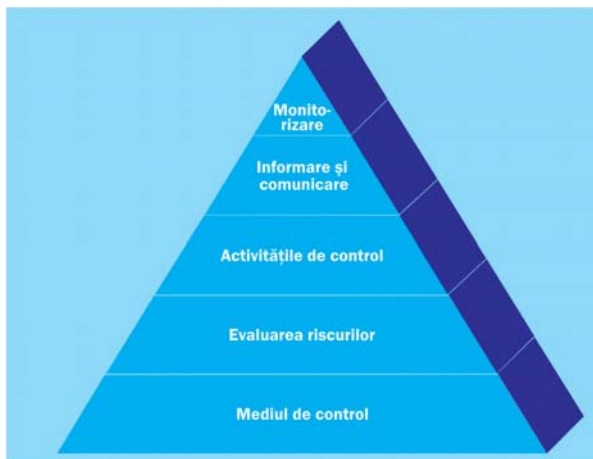
c. **Deschidere** – în mod normal, lucrurile rele și performanțele slabe sunt ascunse. Promovarea transparenței și facilitarea liberului acces la informații, decizii etc. conduc la îmbunătățirea activităților organizației.

d. **Competența** – este foarte bine să existe bune intenții și integritate, dar oricum, dacă nu există și competență nimic nu va merge. Este nevoie de un management competent la toate nivelurile, mai ales la nivelurile de vârf.

e. **Auditul intern** – oferă o asigurare rezonabilă că operațiunile desfășurate, deciziile luate de management sunt „sub control” și că, în acest fel, contribuie la realizarea obiectivelor entității. În caz contrar, funcția de audit intern trebuie să ofere recomandări pentru a remedia situația.

Un bun model de conducere/guvernanta corporativă este cunoscutul **MODEL_COSO**, (*Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission* – organizație independentă din sectorul privat, preocupată de studierea factorilor

cauzali de producere a fraudelor financiare și îmbunătățirea calității raportării financiare prin etică în afaceri, controale interne eficiente și guvernanta corporativă) care este reprezentat în mod simbolic printr-o piramidă formată din 5 elemente esențiale:

Mediul de control poate fi considerat drept bază pentru o bună conducere/guvernanta corporativă. Trebuie implementat înainte de a se putea construi restul conducerii/guvernantei. Ca și la o clădire, dacă fundația nu este bună sau este construită pe nisipuri mișcătoare clădirea se va dărâma.

Este responsabilitatea managementului de vârf să stabilească și să mențină un mediu de control solid, în care se pot dezvolta o bună guvernanta corporativă și un management de calitate. Acest mediu oferă disciplină și structură în vederea atingerii obiectivelor primare ale sistemului de control intern.

Există două părți distincte ale mediului de control:

- elementele structurale (consiliul de administrație, sistemul de control managerial, care include și funcția de audit intern), o bună planificare strategică și un mecanism de stabilire a obiectivelor, o structură organizațională adecvată, inclusiv atribuirea clară a responsabilităților și a nivelurilor de autoritate, responsabilități clare, proceduri de audit, politicile de personal etc.;
- atitudinile, cultura, principiile etice, integritatea și comportamentele adecvate, o filosofie managerială, un stil de conducere, politici și practici de resurse umane adecvate, precum și competența membrilor organizației.

Când în cultura unei instituții se constată disfuncții, pe baza cărora se evaluează **un mediu de control slab, o condiție pentru reușita auditurilor interni o reprezintă poziția de autoritate pe care aceștia trebuie să o aibă în organizație.**

Mediul de control favorizează și sensibilizează controlul intern, iar funcția de audit intern va fi cu atât mai eficace și mai performantă. În acest context, putem vorbi de o cultură a controlului intern, care atrage după sine o cultură a auditului. Dialogul dintre auditor și auditat demonstrează că ambii parteneri sunt conștienți de cultura controlului intern, care este indispensabilă pentru dezvoltarea mediului de control și a funcției de audit intern.

Evaluarea riscurilor și controlul formează partea centrală a unei bune guvernante corporative.

Imboldul dat în ultimul timp bunei gestionări a riscurilor provine din guvernanta corporativă, care a identificat slaba gestionare a riscurilor drept principalul motiv pentru insuccesul organizațiilor.

S-a identificat faptul că organizațiile nu erau destul de proactive în abordarea riscurilor și astfel, ajungeau să sufere consecințele materializării riscurilor – cu alte cuvinte, gestionau consecințele riscului, în loc să gestioneze cauzele acestuia.

Din păcate, studiile recente cu privire la gestionarea riscurilor sugerează că organizațiile gestionează mult mai bine riscurile de nivel scăzut și previzibile decât riscurile mari, la nivel strategic. De asemenea, s-a identificat faptul că gestiunea riscurilor este realizată dispersat, la diferite niveluri și în diferite părți ale organizațiilor și că nu există o abordare holistică - astfel încât organizațiile afișează puncte slabe și vulnerabilități.

Există resurse finite alocate gestionării riscurilor, astfel că reacțiile trebuie optimizate, prioritizând și selecționând cele mai bune mijloace de limitare a consecințelor riscurilor și îmbunătățind continuu gestiunea acestora.

Realizarea unui management eficient al riscurilor este obținerea unui echilibru perfect între riscul rezidual și apetitul pentru risc - adică totul este bine când ești expus în fapt la o cantitate egală de risc cu cea la care ești pregătit să fii expus. Dacă nu se obține acest echilibru, trebuie luate măsuri.

„Managementul riscurilor este recunoscut ca parte integrantă a bunelor practici manageriale. Pentru a fi eficient, managementul riscurilor trebuie să devină parte integrantă din cultura unei organizații. Trebuie integrat în filosofia, practicile și planurile de afaceri ale organizației, în loc să fie privit sau practicat ca exercițiu separat. Când se obține acest lucru, managementul riscurilor devine treaba fiecărui membru al organizației.” (Standard, Australia/Noua Zeelandă).

Și **activitățile de control** se situează în centrul unei bune guvernante corporative.

Conform I.A.A. „controlul reprezintă orice acțiune întreprinsă de management, de consiliul de administrație și de alte părți interesate pentru gestionarea riscurilor și pentru creșterea probabilității ca obiectivele și scopurile stabilite să fie atinse. Conducerea planifică, organizează și coordonează îndeplinirea unor acțiuni suficiente pentru a obține o asigurare rezonabilă că obiectivele și scopurile vor fi atinse.”

Activitățile de control sunt elemente specifice (politici, proceduri etc.) care vor permite administrarea funcției, activității, subactivității sau operației în conformitate cu obiectivele generale ale controlului intern.

Activitățile de control sunt de o mare diversitate, în funcție de entitate, de cultura organizațională a acesteia, de structura organizatorică etc. Acestea se efectuează în întreaga organizație, la toate nivelurile ierarhice și de către toate funcțiile.

Sistemul de control intern reprezintă cadrul în care funcționează aceste activități de control la dispoziția managementului, iar el trebuie să aibă în vedere schimbările și să le anticipeze pentru realizarea caracterului previzional al controlului cu privire la evoluția entității.

Un alt domeniu deosebit de important al guvernantei corporative este necesitatea ca managementul de vârf să fie bine **informat** și să își monitorizeze cu regularitate conducerea/guvernanta, managementul riscurilor și controlul - asigurându-se de implementarea tuturor procedurilor (adecvate) și de eficiența lor, precum și de soluționarea disfuncționalităților.

De asemenea, trebuie să comunice cu persoanele interesate – fie conform principiului „conformează-te sau dă explicații” în modelele pe bază de principii (U.K. și U.E.), fie în modelele legislative se vor supune principiului „conformează-te sau suportă consecințele penale”.

Transparența trebuie să fie deci regula: nici o reținere de informații, nici un fel de circuite de **comunicare** excesiv de complexe, nici o informație vagă, nici o revenire asupra propriei sale activități, toate sunt elemente care dăunează bunului control asupra ansamblului. Într-adevăr, dacă informația adecvată nu ajunge la diferiții participanți, fie pentru că este incompletă sau de proastă calitate, fie pentru că este deficientă comunicarea sau chiar lipsește, rezultă că cei interesați sunt prost informați asupra riscurilor lor. Neavând o bună percepție a riscurilor lor,

aceștia nu pot spera să conceapă un dispozitiv de control intern eficace.

Monitorizarea este un proces care evaluează calitatea performanței sistemului în timp. Se realizează prin activități de monitorizare continuă, evaluări separate etc. Acolo unde există o funcție de **audit intern**, însărcinată cu aprecierea și îmbunătățirea controlului intern putem spune că acesta din urmă este de mai bună calitate. **Funcția de audit contribuie deci la constituirea unui control intern îmbunătățit.**

Dar ce poate să facă auditul intern pentru a asigura îmbunătățirea guvernancei corporative?

- să raporteze direct către bord (consiliu) sau propriului comitet de audit;
- să ajute comitetul de audit să fie eficient;
- să nu piardă nici o oportunitate să aducă recomandări care au potențialul să îmbunătățească guvernancea corporativă;
- să întocmească o planificare strategică a activității de audit intern;
- să comunice permanent rezultatele misiunilor de audit intern;

Promoting the corporate governance in a performing management

A good corporate governance "...helps to ensure a degree of trust necessary for the appropriate functioning of a market economy" (OECD; Principles of Corporate Governance, 2004), because the cost of capital is more reduced, resources are effectively used and development is encouraged.

Both the public and private entities have the same needs of Corporate Governance because they have common purposes": they are concerned by efficiency and profitability; by creating jobs and wealth, by remaining competitive on internal and external markets. These are the reasons why information presentation is the most powerful instrument for management monitoring and influencing the corporate behavior.

- să constituie o sursă independentă pentru colectarea informațiilor de către management.

Auditorul intern are responsabilități nu numai față de organizația pentru care lucrează, dar și față de societate în general, pentru a **da asigurări că organizațiile se guvernează în conformitate cu standardele.**

O bună guvernance corporativă „...Ajută la oferirea unui grad de încredere care este necesar pentru funcționarea adecvată a unei economii de piață” (OECD – Principiile de Guvernance Corporativă, 2004), deoarece costul capitalului este mai redus, resursele sunt utilizate eficient și este încurajată dezvoltarea.

Atât entitățile publice cât și cele private au aceleași nevoi de guvernance corporativă deoarece au scopuri comune: sunt preocupați de eficiență și profitabilitate; de crearea locurilor de muncă și a bogăției, să rămână competitive pe piețele interne și cele externe. Iată motivațiile pentru care prezentarea informațiilor este cel mai puternic instrument pentru monitorizarea managementului și influențarea comportamentului corporației.

La promotion de la gouvernance d'entreprise dans la réalisation d'une gestion performante

Une bonne gouvernance d'entreprise "...Aide à offrir un niveau de confiance nécessaire pour le bon fonctionnement d'une économie de marché". (OECD; Les principes de gouvernance d'entreprise, 2004), parce que le coût du capital est plus baissé, les ressources sont utilisées avec efficience et on encourage le développement.

Tant les entités publiques que celles privées ont les mêmes besoins de la gouvernance d'entreprise parce qu'elles ont des buts communs : se préoccupent de l'efficience et de la profitabilité; de la création des emplois et de la richesse, de rester compétitives sur les marchés internes et externes. Voilà les raisons pour lesquelles la publication des informations est le plus fort instrument pour superviser le management et influencer le comportement de la corporation.

criterii de recunoaștere a elementelor în situațiile financiare anuale

Drd. Monica JULEAN

În România, în prezent, recunoașterea elementelor din situațiile financiare anuale ale agenților economici se face conform reglementărilor contabile conforme cu directivele europene aprobate prin Ordinul ministrului finanțelor publice nr. 1752/2005, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I nr. 1080 din 30.11.2005. Opțional, pentru unele societăți și obligatoriu pentru societățile bancare, se întocmește un al doilea set de situații financiare, obținut prin aplicarea Standardelor Internaționale de Raportare Financiară.

Situațiile financiare anuale trebuie să prezinte poziția și performanța financiară a entității pentru exercițiul financiar încheiat.

Evaluarea poziției financiare este legată de structurile bilanțului: active, datorii și capitaluri proprii.

Structurile contului de profit și pierdere legate în mod direct de evaluarea performanței sunt veniturile și cheltuielile.

Recunoașterea este procesul încor-

porării în bilanț sau în contul de profit și pierdere a unor elemente care îndeplinesc criteriile de recunoaștere.

Nerecunoașterea acestor elemente nu poate fi corectată nici prin prezentarea politicilor contabile folosite, nici prin note sau informații suplimentare.

Criteriul general de recunoaștere pentru orice element al structurilor situațiilor financiare este acela că un element care corespunde definiției unei structuri a situației financiare trebuie recunoscut în cazul în care este probabil ca orice beneficiu economic viitor asociat elementului să intre sau să iasă în sau din entitate și concomitent, elementul să aibă un cost sau o valoare care poate fi evaluată în mod credibil.

La transpunerea Directivei a IV-a a CEE în legislația națională, s-a avut în vedere că pentru acele elemente pentru care directiva nu conținea prevederi specifice să se preia anumite cerințe din Standardele Internaționale de Raportare Financiară.

Criteriile de recunoaștere trebuie aplicate în mod individual fiecărui element și fiecărei tranzacții în parte.

În continuare, prezentăm criteriile de recunoaștere pentru elementele bilanțiere și din contul de profit și pierdere, în paralel, atât conform reglementărilor contabile conforme cu directivele europene aprobate prin Ordinul ministrului finanțelor publice nr. 1752/2005, cât și conform Standardelor Internaționale de Raportare Financiară.

<p>Reglementările contabile conforme cu Directiva a IV-a a CEE aprobate prin ordinul ministrului finanțelor publice nr. 1752/2005</p>	<p>Standardele Internaționale de Raportare Financiară (IFRS)</p>
<p>A. ELEMENTE BILANȚIERE</p>	
<p>Active</p>	
<p>Un activ trebuie recunoscut în bilanț dacă se estimează că va genera beneficii economice pentru entitate și costul activului poate fi evaluat în mod credibil.</p>	<p>Un activ este recunoscut în bilanț în momentul în care este probabilă realizarea unui beneficiu economic viitor de către entitate și activul are un cost sau o valoare care poate fi evaluat(ă) în mod credibil (Cadrul General par. 89).</p>
<p>Active necorporale</p>	
<p>Un activ necorporal este un activ identificabil, nemonetar, fara suport material și deținut pentru utilizare în procesul de producție sau furnizare de bunuri sau servicii, pentru a fi închiriat terților sau pentru scopuri administrative. Un activ necorporal trebuie recunoscut în bilanț dacă se estimează că va genera beneficii economice pentru entitate și costul activului poate fi evaluat în mod credibil. Conform reglementărilor aprobate prin Ordinul ministrului finanțelor publice nr. 1752/2005, în categoria imobilizărilor necorporale pot fi recunoscute și cheltuielile de constituire.</p>	<p>O imobilizare necorporală este o imobilizare identificabilă nemonetară fără substanța fizică (IAS 38, par. 8). O imobilizare necorporală va fi recunoscută dacă și numai dacă este probabil ca beneficiile economice viitoare atribuibile imobilizării să revină entității, și costul poate fi evaluat credibil (IAS 38 par. 21). Conform cerințelor IAS 38 „Imobilizări necorporale”, cheltuielile de constituire nu pot fi recunoscute ca active în situațiile financiare.</p>
<p>Imobilizări corporale</p>	
<p>Imobilizările corporale reprezintă active care sunt deținute de o entitate pentru a fi utilizate în producția de bunuri sau prestarea de servicii, pentru a fi închiriate terților sau pentru a fi folosite în scopuri administrative și sunt utilizate pe parcursul unei perioade mai mari de un an.</p>	<p>Imobilizările corporale sunt acele active tangibile care sunt deținute pentru a fi utilizate în producția de bunuri sau prestarea de servicii, pentru a fi închiriate terților sau pentru a fi folosite în scopuri administrative și este posibil a fi utilizate pe parcursul mai multor perioade (IAS 16 par. 6). Costul unui element de imobilizări corporale va fi recunoscut ca activ dacă și numai dacă este posibilă generarea către entitate de beneficii economice viitoare aferente activului, iar costul activului poate fi măsurat în mod credibil. În categoria imobilizărilor se recunosc acele active care satisfac criteriile de recunoaștere pentru active, dar nu se califică pentru a fi recunoscute ca active circulante.</p>
<p>Cheltuieli ulterioare aferente imobilizărilor</p>	
<p>Cheltuielile ulterioare aferente unei imobilizări corporale trebuie recunoscute, de regulă, drept cheltuieli în perioada în care au fost efectuate. Sunt recunoscute că o componentă a activului investițiile efectuate la imobilizările corporale, sub forma cheltuielilor ulterioare. Acestea trebuie să aibă ca efect îmbunătățirea parametrilor tehnici inițiali ai acestora și să conducă la obținerea de beneficii economice viitoare, suplimentare față de</p>	<p>Conform principiului recunoașterii, o entitate recunoaște în valoarea contabilă a unui element de imobilizări corporale costul părții înlocuite într-un astfel de element când acel cost apare, dacă sunt întrunite criteriile de recunoaștere pentru active (IAS 16, par. 12).</p>

Active circulante	
Un activ se clasifică ca activ circulant atunci când este achiziționat sau produs pentru consum propriu sau în scopul comercializării și se așteaptă să fie realizat în termen de 12 luni de la data bilanțului sau este reprezentat de creanțe aferente ciclului de exploatare sau este reprezentat de trezorerie sau echivalente de trezorerie a căror utilizare nu este restricționată.	Un activ va fi clasificat ca activ curent atunci când se așteaptă să fie realizat sau este deținut cu intenția de a fi vândut sau consumat în cursul normal al ciclului de exploatare al entității, sau este deținut, în principal, în scopul tranzacționării sau se așteaptă a fi realizat în termen de 12 luni de la data bilanțului sau reprezintă numerar sau echivalente de numerar a căror utilizare nu este restricționată. Toate celelalte active vor fi clasificate ca active imobilizate. (IAS 1, par. 57)
Recunoașterea datoriilor	
O datorie reprezintă o obligație actuală a entității ce decurge din evenimente trecute și prin decontarea căreia se așteaptă să rezulte o ieșire de resurse care încorporează beneficii economice;	O datorie este recunoscută în bilanț atunci când este probabil că o ieșire de resurse, purtătoare de beneficii economice, va rezulta din decontarea unei obligații prezente și când valoarea la care se va realiza această decontare poate fi evaluată în mod credibil (Cadrul General, par.91).
Recunoașterea provizioanelor	
Un provizion este o datorie cu exigibilitate sau valoare incertă. Un provizion va fi recunoscut numai în momentul în care: - o entitate are o obligație curentă generată de un eveniment anterior; - este probabil ca o ieșire de resurse să fie necesară pentru a onora obligația respectivă; și - poate fi realizată o estimare credibilă a valorii obligației. Dacă aceste condiții nu sunt îndeplinite cumulativ, nu va fi recunoscut un provizion.	Un provizion va fi recunoscut numai în momentul în care: - o entitate are o obligație curentă (legală sau implicită) generată de un eveniment anterior; - este probabil ca o ieșire de resurse să fie necesară pentru a onora obligația respectivă; și - poate fi realizată o estimare credibilă a valorii obligației. Dacă aceste condiții nu sunt îndeplinite cumulativ, nu va fi recunoscut un provizion (IAS 37, par. 14).
Recunoașterea capitalurilor proprii	
Capitaluri proprii reprezintă dreptul acționarilor asupra activelor unei entități, după deducerea tuturor datoriilor. Capitalurile proprii cuprind: aporturile de capital, primele de capital, rezervele, rezultatul reportat, rezultatul exercițiului financiar.	Capitalurile proprii reprezintă interesul rezidual în activele unei entități după deducerea tuturor datoriilor sale (Cadrul General par.49).
B. ELEMENTE DIN CONTUL DE PROFIT și PIERDERE	
Recunoașterea veniturilor	
Sumele colectate de o entitate în numele unor terțe părți, inclusiv în cazul contractelor de mandat sau comision, nu reprezintă venit din activitatea curentă. În această situație, veniturile din activitatea curentă sunt reprezentate de comisioanele cuvenite.	Veniturile sunt recunoscute în contul de profit și pierdere atunci când a avut loc o creștere a beneficiilor economice viitoare, aferente creșterii unui activ sau diminuării unei datorii, iar acestea pot fi evaluate credibil. Recunoașterea veniturilor se realizează în conexiune cu recunoașterea creșterii de active sau reducerii datoriilor (Cadrul General, par. 92). Sumele colectate în numele unor terțe părți, cum ar fi taxele de vânzare, taxele pentru bunuri și servicii, și taxele pe valoarea adăugată nu sunt beneficii economice de primit de către entitate și nu au ca rezultat creșteri ale capitalurilor proprii.

Veniturile din vânzări de bunuri se înregistrează în momentul predării bunurilor către cumpărători, al livrării lor pe baza facturii sau în alte condiții prevăzute în contract, care atestă transferul dreptului de proprietate asupra bunurilor respective, către clienți.

Veniturile din vânzarea bunurilor se recunosc în momentul în care entitatea a transferat cumpărătorului riscurile și avantajele semnificative care decurg din proprietatea asupra bunurilor, entitatea nu mai gestionează bunurile vândute la nivelul la care ar fi făcut-o, în mod normal, în cazul deținerii în proprietate a acestora și nici nu mai deține controlul efectiv asupra lor, și veniturile și, respectiv, cheltuielile ocazionate de tranzacție pot fi cuantificate.

Veniturile din prestări de servicii se înregistrează în contabilitate pe măsura efectuării acestora.

De aceea, sunt excluse din veniturile din activitatea curentă. În cazul unui contract de mandat, fluxurile brute de beneficii economice includ sumele colectate în numele proprietarului și care nu au ca rezultat creșteri ale capitalurilor proprii ale entității. Veniturile din activitatea curentă reprezintă doar comisioanele (IAS 18, par. 8).

Veniturile din vânzarea bunurilor vor fi recunoscute în momentul în care entitatea a transferat cumpărătorului riscurile și avantajele semnificative ce decurg din proprietatea asupra bunurilor, entitatea nu mai gestionează bunurile vândute la nivelul la care ar fi făcut-o, în mod normal, în cazul deținerii în proprietate a acestora și nici nu mai deține controlul efectiv asupra lor, mărimea veniturilor poate fi evaluată în mod credibil și este probabil ca beneficiile economice asociate tranzacției să fie generate către entitate, iar costurile tranzacției pot fi evaluate în mod credibil (IAS 18, par. 14).

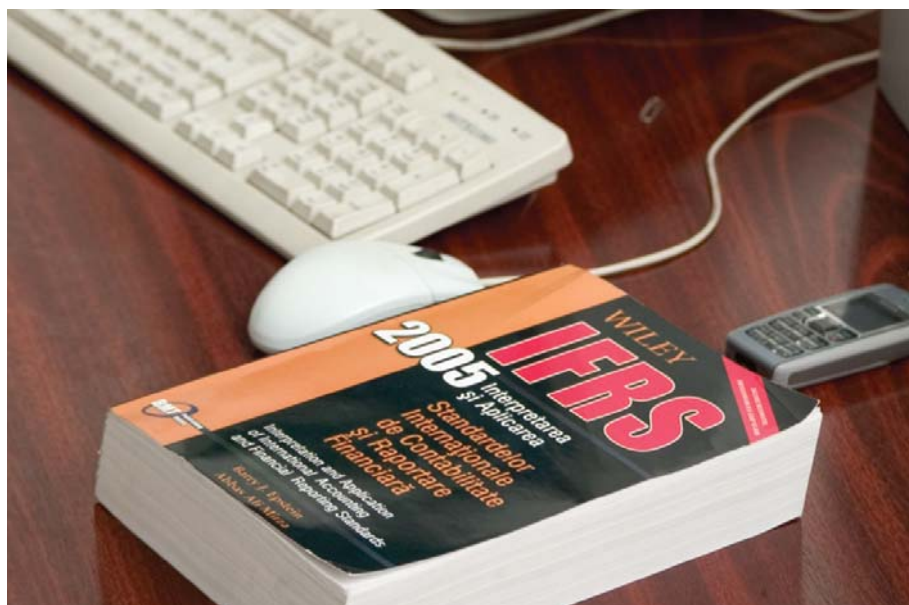
Atunci când rezultatul unei tranzacții ce implică prestarea de servicii poate fi estimat în mod credibil, venitul asociat tranzacției trebuie să fie recunoscut pe măsura execuției contractului la data închiderii bilanțului (IAS 18, par. 12).

Recunoașterea cheltuielilor

Cheltuielile entității reprezintă valorile plătite sau de plătit pentru consumuri de stocuri, lucrări executate și servicii prestate de care beneficiază entitatea, cheltuieli cu personalul, executarea unor obligații legale sau contractuale etc.

Cheltuielile sunt recunoscute în contul de profit și pierdere atunci când a avut loc o reducere a beneficiilor economice viitoare aferentă diminuării unui activ sau creșterii unei datorii, iar această reducere poate fi evaluată credibil (Cadrul General, par. 94).

Criteriile de recunoaștere prevăzute în Reglementările contabile conforme cu Directiva a IV-a a CEE, aprobate prin Ordinul ministrului finanțelor publice nr. 1752-2005 corespund criteriilor de recunoaștere prevăzute de Cadrul general și Standardele Internaționale de Raportare Financiară, atât pe ansamblul elementelor majore, active, datorii, capitaluri proprii, venituri și cheltuieli, cât și în cadrul subelementelor (imobilizări, active circulante, datorii curente etc.).

Prof.univ.dr. Neculai
TABĂRĂ

Prof.univ.drd. **Maria
Carmen AVRAM**

*Universitatea
Alexandru Ioan Cuza, Iași*

Misiunile de audit se desfășoară conform unor reguli clare, ce sunt cunoscute, acceptate și respectate atât de auditor, cât și de cei auditați. Regulile menționate sunt elaborate de organisme specializate la nivel național, regional sau mondial. „Se ajunge, astfel, la noțiunea de normă, care permite aprecierea calității unui audit în raport cu un sistem de referință.” În contextul acestora, deosebit de importante sunt procedurile de audit, dintre care, la unele, ne vom referi în articolul de față.

Ideii practice

Particularități în desfășurarea auditului instrumentelor financiare

Auditul creanțelor pe termen scurt

Conform definiției prevăzute în IAS 32 „Instrumente financiare: prezentare și descriere”, sunt considerate active financiare *numerarul și disponibilitățile depozitate la bănci, creanțele comerciale pe termen scurt, efectele comerciale de încasat, împrumuturile și obligațiunile de încasat.*

Asemenea active ocupă un loc important în patrimoniul oricărei societăți, indiferent de mărimea sau obiectul său de activitate.

Deși multe dintre instrumentele de capitaluri proprii ale altor întreprinderi (acțiunile, opțiunile pe acțiuni etc.) și împrumuturile acordate sau obligațiunile deținute sunt rezultatul activității de investiții desfășurate de entitatea auditată, există și active financiare provenite din *activitatea comercială* a acesteia, sub forma creanțelor pe termen scurt și a efectelor de încasat.

Auditarea creanțelor comerciale are loc în *cadru*l ciclului de vânzări-încasări, presupunând și studierea acestora din urmă, ceea ce impune verificarea atât a conturilor din bilanț, cât și a celor din contul de profit și pierdere. O asemenea misiune necesită examinarea *sistemului de control intern* al vânzărilor și creanțelor, care trebuie să ofere asigurări că:

- numai vânzările bona-fide dau naștere creanțelor;
- toate vânzările se realizează către clienți aprobați de conducere;
- toate vânzările sunt înregistrate;
- odată înregistrate, creanțele dispar din bilanț doar prin încasarea lor și sub autorizarea unui oficial responsabil;
- creanțele sunt colectate prompt;
- soldurile sunt periodic verificate și actualizate, constituindu-se provizioane pentru clienți incerti.

Proceduri de auditare

Cele mai importante *obiective de audit* legate de creanțe sunt existența, exhaustivitatea, exactitatea și evaluarea.

Desigur, misiunea de auditare urmărește îndeplinirea tuturor obiectivelor, inclusiv a celor referitoare la drepturi și obligații, atașare (decupare în timp) și prezentare și descriere. În vederea satisfacerii lor se aplică o serie de *proceduri*, precum cele recomandate în Normele minimale de audit aplicabile în țara noastră:

- solicitarea unui tabel sintetizat al soldurilor debitoare, care să fie suficient de detaliat (existența și exhaustivitatea);
- reconcilierea soldurilor din registrul vânzărilor cu cel din ba-

lanța analitică și sintetică (exactitatea). Soldul contului de control trebuie să provină din totalitatea facturilor/notelor de credit emise și a plăților primite în cursul anului (exhaustivitatea);

- obținerea unei liste a debitorilor comerciali care să cuprindă soldurile individuale ale creanțelor către clienți și o clasificare a fiecărui sold pe intervale de timp scurse între data vânzării și data închiderii bilanțului (clasificarea);
- verificarea recuperabilității creanțelor prin analizarea situației clienților incerti și a provizioanelor aferente;
- efectuarea testului de separare a exercițiilor, aplicabil în cazul operațiunilor realizate aproape de sfârșitul anului (atașarea);
- examinarea facturilor în roșu și verificarea plăților anticipate;
- revizuirea analitică a vitezei de rotație a debitorilor și a vechimii lor;
- confirmarea directă cu debitorii. Prin această procedură se obțin informații despre existența, exactitatea și separarea pe exerciții (atașarea) a creanțelor, dar nu se poate afla nimic despre recuperabilitatea lor sau despre eventualele omisiuni de înregistrare a unor creanțe. În situația în care debitorul nu răspunde la cererea de confirmare, auditorul o repetă sau inițiază proceduri alternative precum: [Oprean I., *Control și audit financiar-contabil*, Ed. Intelcredo, Deva, 2002, p. 256]
  - analiza documentelor de livrare și de transport întocmite cu ocazia vânzării;
  - examinarea înregistrărilor contabile efectuate la sfârșitul exercițiului (provizioane, bunuri aflate la terți);
  - analiza încasărilor de la terțul respectiv după închiderea exercițiului.

Evaluarea corectă a creanțelor este un obiectiv de audit de primă însemnătate. Potrivit regulilor contabile românești, soldul acestor conturi trebuie reflectat în bilanț la valoarea de intrare mai puțin o ajustare pentru depreciere, în cazul în care aceasta a fost constatată la inventariere.

În cazul deținerii de efecte comerciale de încasat (cambii, bilete la ordin, trate), societatea poate opta pentru *scontarea* lor la o bancă, în vederea încasării sumelor corespunzătoare (mai puțin taxa scontului) înainte de scadență. Asemenea titluri sunt urmărite în continuare, prin conturi în afara bilanțului (efecte scontate și neajunse la scadență), deoarece întreprinderea păstrează obligațiile ce decurg din eventuala neplată a efectelor, de către tras, beneficiarului (banca). Auditorul trebuie să acorde atenția cuvenită și acestor efecte.

Auditul datoriilor pe termen scurt

Potrivit definiției existente în IAS 32, printre datoriile financiare se încadrează: datoriile comerciale pe termen scurt; efectele comerciale de plătit, împrumuturile și obligațiunile de plătit.

În timp ce în domeniul finanțelor sunt considerate datoriile financiare doar cele pe termen lung, în contabilitate, conform definiției anterioare, intră în această categorie și datoriile pe termen scurt de tipul celor comerciale, reprezentate în bilanț prin conturi precum 401 „Furnizori“, 404 „Furnizori de imobilizări“, 408 „Furnizori-facturi nesosite“, deoarece ele reflectă obligația întreprinderii de a vărsa numerar sau alte active financiare. Auditul datoriilor financiare presupune verificarea ciclului de finanțare pe termen lung, dar și a celui de cumpărări-plăți.

Finanțarea pe termen scurt constă în atragerea de resurse ce sunt

deținute pe perioade mai mici de un an. Cea mai întâlnită formă a sa este creditul interîntreprinderi, numit și comercial. O altă modalitate de finanțare pe termen scurt este obținerea de credite bancare de mobilizare a creanțelor. Pe aceeași linie se înscriu facilitățile de casă și liniile de credit obținute de firme din partea băncilor.

Auditarea datoriilor pe termen scurt presupune și studierea cumpărărilor și a plăților aferente. Cele mai importante *obiective de audit* sunt existența, exhaustivitatea și evaluarea, în contextul tendinței unor manageri de a omite intenționat sau de a subevalua unele datorii, în vederea prezentării unei situații financiare mai bune decât este în realitate. Însă acest lucru nu înseamnă că celelalte obiective (verificarea separării corecte a datoriilor financiare pe exerciții - „atașarea“, respectarea obligațiilor asumate prin contracte - „drepturi și obligații“ sau exactitatea înregistrării lor) nu trebuie avute în vedere.

Pentru stabilirea *existenței* este necesară obținerea unei liste a creditorilor din care să fie analizate soldurile debitoare, sumele aflate în dispută, datoriile mari și neachitate pe o perioadă mai lungă de timp. De asemenea, este obligatorie confruntarea soldurilor din registrul de cumpărări cu cele din balanțele sintetice/analitice și din facturi.

Evaluarea corectă este un obiectiv prioritar în auditul datoriilor. Potrivit normelor contabile românești, datoriile trebuie reflectate în bilanț la valoarea de intrare la care se adaugă un provizion pentru riscuri și cheltuieli, în situația în care la inventariere se constată o valoare mai mare decât cea contabilă. Datoriile în valută neachitate presupun înregistrarea pe venituri sau cheltuieli a diferențelor favorabile sau nefavorabile de curs valutar. Aceasta conduce

la necesitatea verificării conturilor de cheltuieli financiare din contul de profit și pierdere.

Auditul datoriilor pe termen lung

Cele mai des întâlnite modalități de finanțare permanentă sunt emisiunea de acțiuni și obținerea de împrumuturi obligatate.

În țara noastră, se apelează mai mult la credite bancare sau la efecte comerciale de plătit pe termen mai mare de un an. Auditarea acestui ciclu de operațiuni presupune verificarea unei părți importante a instrumentelor financiare utilizate de o entitate, respectiv a datoriilor pe termen lung: împrumuturi din emisiuni de obligațiuni, credite bancare sau efecte comerciale.

Procesul de auditare a ciclului de finanțare trebuie să acorde importanța cuvenită examinării sistemului de control intern al executării și înregistrării tranzacțiilor aferente. În urma acestei examinări, auditorul poate lua o decizie cu privire

la natura, întinderea și calendarul testelor substantive ale soldurilor conturilor pe care le va efectua. O altă etapă importantă a planului de audit constă în verificarea mediului de afaceri în care operează clientul, prin aplicarea de proceduri analitice lunare sau trimestriale, din care să reiasă modificarea structurii financiare a entității auditate pe parcursul anului.

Deși mai puțin utilizate în țara noastră, *obligațiunile* sunt mijloace de finanțare foarte populare în rândul companiilor occidentale. Cu toate acestea, nici în țările dezvoltate nu se pot emite asemenea instrumente financiare de către orice firmă, fiind necesară existența unei situații financiare și a unei clasificări de credit (rating) foarte bune.

Proceduri de auditare

Printru atingerea obiectivelor de audit este necesară aplicarea unor *proceduri de auditare* precum:

- verificarea autorizării emisiunii

de obligațiuni de către C.A. sau directorul financiar;

- obținerea unei situații detaliate a datoriilor din emisiuni de obligațiuni care să conțină sumele datorate la începutul anului, suplimentările și rambursările de pe parcursul exercițiului și soldul final;
- verificarea documentelor care atestă plata dobânzii și a ratei împrumuturilor, precum și reconcilierea plăților cu soldul datoriilor rămase neachitate;
- examinarea garanțiilor subordonate etc.

În plus, în vederea bunei desfășurări a procesului de auditare a împrumuturilor obligatate este necesară studierea contractelor încheiate. În acest fel, se stabilește dacă toate informațiile din acestea sunt prezentate în note și dacă restricțiile existente nu sunt încălcate. Principalele restricții ce pot apărea se referă la fixarea unui nivel maxim al ratei îndatorării, răscumpărarea obligatorie a datoriei la date sau prețuri prestabilite, penalizarea firmei în cazul nerespectării anumitor clauze contrac-

tuale.

În unele cazuri, firmele recurg la emiterea de *efecte comerciale* de tipul cambiilor, tratelor, polițelor sau biletelor la ordin, pentru obținerea de finanțări. În general, aceste instrumente financiare au o scadență de sub trei luni și se achită în totalitate la maturitate. Există și efecte pe termen mai mare de trei luni, mergând chiar la scadențe de peste 1 an. În această situație, ele impun plata periodică (lunară, trimestrială) de dobândă.

Auditul *efectelor comerciale de plătit* trebuie să pornească de la examinarea mecanismelor de control intern aferente, prin care se poate stabili dacă evidențele analitice și controlul formularelor efectelor sunt efectuate de alte persoane decât cele îndreptățite să le semneze, dacă efectele deja plătite sunt anulate, parafate cu expresia „plătit” și îndosariate, dacă emiterea lor este autorizată de C.A., trezorer sau directorul financiar și există cel puțin două semnături ale persoanelor responsabile pe efecte, dacă plățile de dobândă și rambursările de capital sunt efectuate la datele și în sumele stabilite sau dacă se verifică și se confruntă documentele care atestă plățile cu soldul datoriilor neachitate.

În afara conturilor de efecte de plătit, disponibilități și dobânzi de plătit, este necesară examinarea detaliată a cheltuielilor cu dobânda din contul de profit și pierdere (vezi figura nr. 1) prin utilizarea unor *proceduri* precum recalcularea de către auditor a cheltuielilor pe baza valorii medii lunare a efectelor de plătit și a ratelor medii ale dobânzii.

Cele mai importante *obiective* de audit urmărite în legătură cu efectele de plătit sunt exhaustivitatea (înregistrarea lor în totalitate), exactitatea (corecta înregistrare) și prezentarea/descrierea lor în situațiile financiare, inclusiv în notele explicative.

Auditul investițiilor

Efectele de plătit și conturile de dobânzi asociate

Prelucrare după Arens A.A., Loebbecke J.K., *Audit: o abordare integrată*, Ed. Arc, Chișinău, 2003, p. 777.

financiare

Investițiile au un impact deosebit asupra patrimoniului unei întreprinderi, indiferent de natura lor.

Deși există o diversitate de opinii cu privire la definirea noțiunii de investiție, se poate afirma că ea „reprezintă o alocare a capitalurilor (adesea pe o perioadă nedeterminată) în achiziția de active fizice și/sau financiare, care să permită desfășurarea unei activități rentabile”.

Investițiile financiare, concretizate, pe plan contabil, în imobilizări financiare și investiții financiare pe termen scurt (în funcție de durata deținerii lor), rezultă din plasarea capitalului excedentar în capitalurile proprii sau împrumutate ale altor firme. Așadar, acordarea de împrumuturi unor societăți (activitate mai rar întâlnită în rândul entităților nefinanciare), achiziția sau vânzarea de active financiare (de tipul obligațiunilor), de instrumente ale pieței monetare (certIFICATE de depozit, bonuri de trezorerie, acceptate bancare, efecte de încasat etc.) sau de instrumente de capitaluri proprii (acțiuni, opțiuni pe acțiuni etc.) listate sau nu pe piețele de capital reprezintă exemple de astfel de investiții.

Proceduri de auditare

obiectivele unei misiuni de auditare a investițiilor financiare trebuie să includă: existența și exhaustivitatea, drep-

turile și obligațiile, evaluarea, prezentarea și descrierea.

Printre procedeele utilizate pentru atingerea lor se numără:

- solicitarea unei liste detaliate a titlurilor la data bilanțului și a unei situații a mișcării conturilor pe parcursul anului pentru a puncta soldurile cu fișele de cont;
- constatarea existenței titlurilor din portofoliul societății și stabilirea proprietarului acestora;
- verificarea modului în care se urmărește și se actualizează valoarea de piață a titlurilor;
- examinarea, prin sondaj, a achizițiilor și vânzărilor de titluri și a existenței autorizării lor din partea organismelor competente;
- verificarea încasării dividendelor și a dobânzilor cuvenite pentru titlurile deținute;
- stabilirea existenței unei proceduri statornicite de determinare și informare periodică a conducerii privind cotația bursieră a titlurilor de valoare deținute în urma procesului de investiții și diferențele dintre valoarea lor de achiziție și valoarea justă;
- inspectarea mecanismelor de control intern. Evaluarea lor se poate realiza prin intermediul răspunsurilor la întrebări precum:

- clientul investește periodic în titluri?
- există politici și ghiduri

- scrise pentru astfel de investiții, aprobate de C.A.?
- cumpărarea sau vânzarea de titluri sunt grevate de restricții?
  - titlurile sunt gajate?
  - se identifică sistematic riscurile asociate deținerii de titluri?
  - care este expunerea societății la pierderi din deținerea de astfel de titluri?
  - titlurile sunt cotate sau nu?
  - conducerea limitează sumele ce pot fi investite în diferite tipuri de instrumente financiare?
  - există o diviziune adecvată a muncii personalului implicat în tranzacții cu titluri?
  - departamentul de audit intern auditează periodic controlul organizației asupra titlurilor?

Auditul disponibilităților bănești

Disponibilitățile bănești, deținute în casă sau în conturile bancare, uneori în sume importante, sunt instrumente financiare necesare în afaceri:

- 1) pentru efectuarea de tranzacții, care presupun încasări și plăți;
- 2) pentru prevenirea unor situații de criză de fonduri (în cazul în care accesul la împrumuturi este restrâns);
- 3) pentru specularea unor oportunități de investiții etc.

Mijloacele bănești ocupă un loc important în cadrul misiunilor de audit, datorită poziției lor centrale în cadrul ciclurilor de operațiuni desfășurate, chiar dacă soldurile lor sunt ne semnificative la sfârșitul perioadei. Sumele vehiculate pe parcursul acesteia sunt, însă, mult mai mari, ceea ce presupune efec-

tuarea unui control riguros al disponibilităților și al mișcării lor. În plus, banii reprezintă întotdeauna o tentație foarte mare pentru angajații firmelor, ceea ce îi face mult mai vulnerabili în fața încercărilor de fraudă, decât alte active.

Proceduri de auditare

Misiunile de auditare a disponibilităților bănești [Rusovici A. ș.a., *Audit financiar la societățile comerciale*, Ed. Monitorul Oficial, București, 2003, p. 277] trebuie să urmărească *obiective* precum:

- certitudinea *existenței și înregistrării* mijloacelor bănești, precum și a liberei folosiri a acestora. Obiectivele sunt atinse prin aplicarea unor proceduri ce includ confirmările bancare, confruntările soldurilor conturilor de disponibilități etc.;
- certitudinea *perioadei de generare și exigibilitate* a operațiunilor din care derivă soldurile negative/pozitive, încasările de la clienți sau alți debitori, plățile către furnizori, bancă sau alți creditori. Îndeplinirea obiectivului este asigurată prin aplicarea unor procedee precum: inventarierea mijloacelor bănești existente la sfârșitul anului și confruntarea lor cu jurnalul de încasări, înregistrarea numărului ultimului cec folosit pentru plăți pe 31 decembrie și confruntarea sa cu numerele celor aflate în circulație, cu jurnalul plăților și extrasele bancare.;
- certitudinea *prezentării corecte* în situațiile financiare, obținută prin examinarea contractelor și acordurilor de împrumut, confirmarea restricțiilor de utilizare a unor mijloace bănești, verificarea prezentării separate a conturilor de economii și depozite de contul curent etc.;
- certitudinea *evaluării corecte* a încasărilor/plăților în valută.

Particularities in performing an financial instruments auditing

Due to the financial globalization and the development of the international capital markets, the auditing of financial instruments has become a major and challenging task for auditors all over the world. They should pay special attention to the following financial instruments: accounts receivable and notes receivable, accounts payable and notes payable, investments in bonds, long-term liabilities (debentures and bank loans), cash and cash equivalents or other financial assets and liabilities. This paper presents some of the methods, procedures and techniques used in performing the auditing of these instruments.

Particularités dans le développement de l'audit des instruments financiers

Dans le contexte de la globalisation et le développement des marchés internationales de capital, l'audit des instruments financiers est devenu une mission importante pour des auditeurs du monde entier. Ces spécialistes il faut accorder une attention spéciale aux suivants instruments financiers: créances et dettes commerciales, effets commerciaux d'encaisser ou de décaisser, investissements en obligations, dettes à longue terme (emprunts d'émission d'obligations et crédits bancaires), liquidités et équivalents ou autres actifs et dettes financières. Cet article présente quelques méthodes, des procédures et techniques d'utilisation en réalisation des missions d'audit de ces instruments.

Norme europene privind serviciile de investiții financiare

În numărul 5/2006 al revistei Audit Financiar am publicat rezultatele unui studiu efectuat de compania KPMG privind impactul unei noi Directive europene – MIFID – asupra pieței instrumentelor financiare din spațiul UE. Articolul a stârnit interes, în mesaje adresate redacției cititorii solicitând o serie de detalii privind această reglementare, care va fi aplicabilă și în România după data aderării la UE.

Cerințe privind auditul financiar

Ne-am adresat Comisiei Naționale a Valorilor Mobiliare, care ne-a pus la dispoziție un succint documentar – comentariu asupra acestei Directive Europene. Îl publicăm, cu precizarea că vom ține la curent cititorii cu alte informații ce vor apărea legate de acest subiect.

După cum precizează CNVM, documentul are scopul de a informa investitorii și instituțiile pieței de capital din România cu privire la cadrul de reglementare european aferent intermediarilor de servicii de investiții financiare, piețelor reglementate și sistemelor alternative de tranzacționare.

Principala normă europeană aplicabilă domeniului mai sus-menționat este Directiva 2004/39/CE privind piețele de instrumente financiare EN FR, denumită în continuare MIFID, această fiind adoptată de Parlamentul și Consiliul European în aprilie 2004 pentru a înlocui Directiva 93/22/CEE EN FR privind serviciile de investiții în valori mobiliare (ISD).

MIFID este o directivă de „tip Lamfalussy“ EN FR și cuprinde principiile generale aplicabile serviciilor de investiții financiare, piețelor reglementate și sistemelor multilaterale de tranzacționare (sisteme alternative de tranzacționare în legislația noastră).

Procesul Lamfalussy

Procesul Lamfalussy reprezintă abordarea legislației Uniunii Europene pe patru nivele, și anume:

Nivelul nr. 1 – Principii cadru.

Nivelul 1 este reprezentat de procesul tradițional de luare a deciziilor la nivelul Uniunii Europene, de exemplu, adoptarea de directive sau regulamente propuse de Comisia Europeană și asupra cărora decid Parlamentul European și Consiliul European.

Nivelul nr. 2 – Măsurile tehnice de implementare.

Acest nivel se referă la măsurile tehnice de implementare care susțin operațional principiile de Nivel 1, adoptate de asemenea prin legislație europeană. Aceste măsuri sunt adoptate, adaptate și actualizate de către Comisia Europeană după ce au fost transmise Comitetului European al Valorilor Mobiliare (ESC) și Parlamentului European pentru a-și formula propriile opinii. Comitetul European al Reglementatorilor de Valori Mobiliare (CESR) asistă Comisia Europeană cu privire la detaliile tehnice de implementare care vor fi incluse în legislația de la Nivelul 2. Măsurile de implementare de la nivelul 2 nu schimbă principiile agreeate la Nivelul 1.

Nivelul nr. 3 – Ghiduri și standarde.

Pentru a facilita implementarea coerentă și aplicarea uniformă a legislației Uniunii Europene de către Statele Membre, CESR poate adopta ghiduri și standarde care se referă la aspectele neacoperite de legislația comunitară. Aceste standarde trebuie să fie compatibile

cu legislația promulgată la Nivelul 1 și la Nivelul 2.

Nivelul nr. 4 – Monitorizarea gradului de implementare a legislației. Această etapă se referă la monitorizarea implementării legislației Uniunii Europene în legislația națională de către Comisia Europeană, iar, în caz de nerespectare, lansarea procedurilor de sancționare.

Stadiul reglementării MIFID în România

Întrucât procesul de transpunere a MIFID în legislația statelor membre este deosebit de complex, Parlamentul European a adoptat Directiva 2006/31/CE EN FR pentru prelungirea termenului de implementare până la data de 31 ianuarie 2007, urmând ca firmele de investiții, piețele reglementate și sistemele alternative de tranzacționare să efectueze modificările necesare în modul lor de organizare și

funcționare până cel târziu la data de 1 noiembrie 2007.

Astfel, până la sfârșitul lunii ianuarie 2007 toate autoritățile competente din statele membre au obligația să raporteze Comisiei Europene legislația națională care transpune MIFID. În condițiile aderării la Uniunea Europeană la 1 ianuarie 2007, CNVM va avea de asemenea obligația, ca până la 31 ianuarie 2007 să transmită notificare Comisiei Europene cu privire la transpunerea MIFID.

Cu privire la măsurile de implementare ce vor fi emise în aplicarea MIFID, procedura de adoptare este instituită prin nivelul 2 al procesului Lamfalussy EN FR și presupune următorii pași: adoptarea unei propuneri formale la nivelul Comisiei Europene în baza opiniei Comitetului European al Reglementatorilor de Valori Mobiliare și prin vot în cadrul Comitetului European de Valori Mobiliare EN FR, transmiterea propunerii formale a Comi-

siei către Parlamentul European și Consiliului European spre adoptare.

Comisia Europeană pregătește propunerea formală pentru următoarele două proiecte:

1. Proiect de Directivă EN FR privind măsurile de implementare prevăzute în Directiva 2004/39/CE referitoare la cerințele organizatorice și condițiile de operare pentru firmele de investiții;
2. Proiect de Regulament EN FR privind măsurile de implementare prevăzute în Directiva 2004/39/CE cu privire la păstrarea evidențelor de către firmele de investiții, raportarea tranzacțiilor, transparența pieței, admiterea instrumentelor financiare la tranzacționare, precum și definirea termenilor propuși în Directivă.

Textele celor două proiecte de acte normative, care urmează a fi adoptate în cel mai scurt timp de către Parlamentul UE, sunt disponibile

pe pagina de internet a Comisiei Europene la următoarea adresă:

- EN http://europa.eu.int/comm/internal_market/securities/isd/mifid2_en.htm
- FR http://europa.eu.int/comm/internal_market/securities/isd/mifid2_fr.htm

Majoritatea prevederilor MIFID au fost transpuse de Comisia Națională a Valorilor Mobiliare în Regulamentul nr. 15/2005 privind serviciile de investiții financiare, cu modificările ulterioare (Regulamentul CNVM nr. 6/2006) și în Regulamentul CNVM nr.2/2006 privind piețele reglementate și sistemele alternative de tranzacționare. Întrucât unele prevederi ale Legii nr. 297/2004 privind piața de capital, nu au permis implementarea integrală a MIFID în legislația națională (ex. definiția instrumentelor financiare și a serviciilor de investiții financiare), se impune modificarea legii cel târziu până la sfârșitul acestui an.

În paralel cu modificarea Legii nr. 297/2004, CNVM va proceda la completarea Regulamentului nr. 15/2005 privind serviciile de investiții financiare cu prevederile Directivei reprezentând măsuri de implementare în aplicarea MIFID. În ceea ce privește proiectul de regulament mai sus prezentat, luând în considerare normele europene conform cărora regulamentele adoptate de Parlamentul European au forța juridică în întreg spațiul comunitar fără a fi necesară transpunerea acestora în legislația națională a statelor membre, acesta urmează a se aplica direct și în România, în baza unei traduceri oficiale, începând cu data aderării.

Două importante proiecte normative

Pentru a veni în sprijinul investitorilor și a instituțiilor pieței de capital, prezentăm în continuare un scurt rezumat al celor două norme europene aflate în faza de proiect și

care sunt aplicabile societăților de servicii de investiții financiare/instituțiilor de credit care prestează servicii de investiții financiare, operatorilor de piață și piețelor reglementate, respectiv operatorilor de sistem și sistemelor alternative de tranzacționare.

I. Directivă privind măsurile de implementare prevăzute în Directiva 2004/39/CE referitoare la cerințele organizatorice și condițiile de operare pentru firmele de investiții EN FR. Proiectul de directivă cuprinde modalitățile de implementare a unor articole din Directiva 2004/39/CE EN FR, printre care amintim:

1. Cerințe organizatorice ale firmelor de investiții (SSIF)

Aceste cerințe se referă în principal la: implementarea și menținerea unei proceduri clare de luare a deciziilor; existența unor mecanisme adecvate de control intern; existența unui personal calificat cu experiență suficientă pentru asumarea responsabilităților; păstrarea evidențelor și înregistrărilor cu privire la activitatea desfășurată.

Controlul intern („compliance”) trebuie să funcționeze independent, trebuie să aibă autoritatea necesară, experiența și resursele necesare pentru a urmări respectarea de către firmele de investiții a reglementărilor în vigoare.

În ceea ce privește funcția de administrare a riscului („risk management”), firma de investiții trebuie să elaboreze proceduri de administrare a riscului și să stabilească nivelul riscului pe care și-l poate asuma. În cazul firmelor cu activitate complexă, în funcție de volumul activității și de pachetul de servicii aferente, funcția de administrare a riscului trebuie să fie efectuată independent și să se asigure consultanța conducerii firmei de investiții.

Auditul intern trebuie să fie independent și separat de celelalte funcții și activități ale firmei.

Atribuțiile conducerii („senior management”) - persoanele responsabile cu controlul intern, administrarea riscului și auditul intern vor întocmi rapoarte scrise cel puțin anual și vor propune măsuri de remediere a unor deficiențe constatate pe care le vor prezenta conducătorilor.

De asemenea, firmele de investiții trebuie să aibă reguli clare privind tranzacțiile efectuate de personalul angajat.

2. Externalizarea unor activități

Directiva oferă posibilitatea externalizării unor activități din obiectul de activitate al firmei de investiții către o entitate la nivel național sau din alte state membre sau nemembre.

În cazul în care firmele de investiții vor externaliza administrarea portofoliului de investiții către un furnizor de servicii dintr-un stat nemembru, trebuie să respecte următoarele condiții:

- furnizorul de servicii din statul nemembru trebuie să fie autorizat și supravegheat în statul de origine;
- existența unui acord de cooperare între autoritățile competente din statul membru și cel nemembru de origine al furnizorului de servicii.

3. Păstrarea în siguranță a activelor clienților

Proiectul de directivă conține cerințe privind păstrarea în siguranță a instrumentelor financiare și a fondurilor clienților, precum și aspecte privind depozitarea acestora.

4. Conflictul de interese

Proiectul de directivă stabilește reguli generale privind identificarea conflictului de interese, firmele de investiții urmând a stabili proceduri clare de administrare a situațiilor de conflict de interese.

5. Informațiile ce trebuie furnizate clienților și potențialilor clienți

Proiectul de directivă stabilește condiții astfel încât informațiile furnizate de către firmele de investiții către clienți și potențiali clienți să fie corecte, clare și fără omisiuni. De asemenea firmele de investiții trebuie să informeze asupra evaluării clienților și stabilirii profilului acestora (clasa „retail”, clasa „professional”). De asemenea sunt stabilite tipurile de raportări ce trebuie transmise clienților.

6. Criteriile de stabilire a celei mai bune execuții a ordinelor clienților și reguli de administrare a ordinelor clienților

Directiva stabilește un număr de obligații specifice firmelor de investiții, incluzând execuția ordinelor clienților în cei mai buni termeni („best execution”), obligația de a colecta informații suficiente pentru a asigura că produsele și serviciile pe care le va oferi sunt potrivite („suitable and appropriate”) pentru clienți, precum și obligația de a administra eficient ordinele clienților.

7. Reguli pentru determinarea contrapărții eligibile

Proiectul de directivă stabilește reguli pentru recunoașterea unei firme ca și contraparte eligibilă și tratamentul care i se aplică.

II. Regulament privind măsurile de implementare prevăzute în Directiva 2004/39/CE cu privire la păstrarea evidențelor de către firmele de investiții, raportarea tranzacțiilor, transparența pieței, admiterea instrumentelor financiare la tranzacționare, precum și definirea termenilor propuși în Directiva 2004/39/CE EN FR

Menționăm că, începând cu data aderării, acest regulament urmează a se aplica direct și în România, în

7/2006

baza unei traduceri oficiale.

Proiectul de regulament cuprinde modalitățile de implementare a unor articole din Directiva 2004/39/CE EN FR, printre care amintim:

1. Păstrarea evidențelor: ordinele clienților și tranzacții

Proiectul de regulament conține prevederi referitoare la obligația unei firme de investiții de a înregistra detaliile cu privire la executarea ordinelor clienților.

2. Raportarea tranzacțiilor

Sunt prezentate criteriile pentru determinarea celei mai relevante piețe în termeni de lichiditate pentru un instrument financiar, precum și cerințele și procedurile cu privire la schimbul de informații între autoritățile competente cu privire la conținutul rapoartelor de tranzacționare.

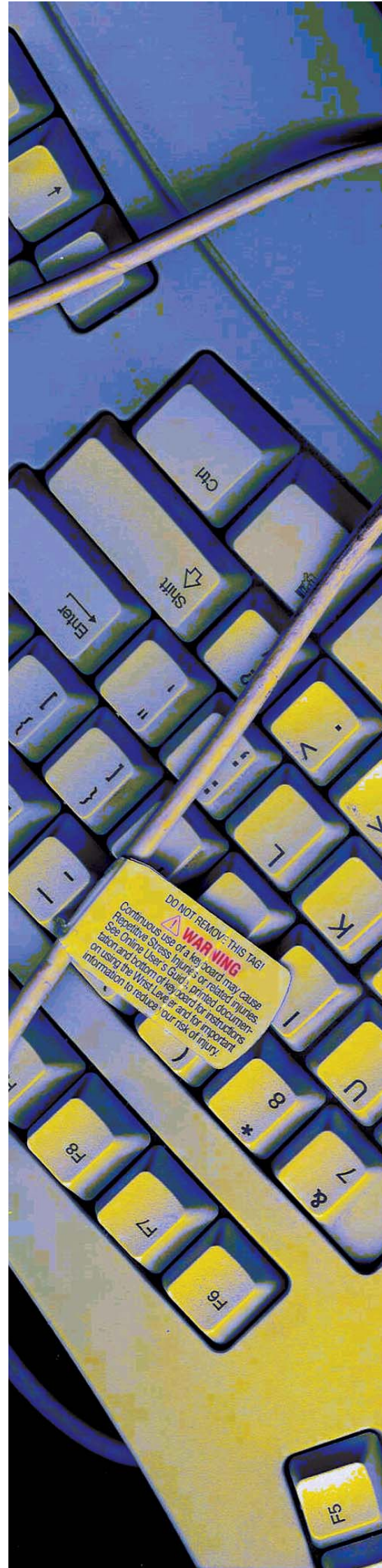
3. Transparența pieței

În ceea ce privește transparența pieței, proiectul de regulament stabilește detalii tehnice privind cerințele de transparență pre și post tranzacționare pentru firmele de investiții, sistemele alternative de tranzacționare, operatorii independenți și piețele reglementate. De exemplu, proiectul de regulament stabilește o obligație de transparență pre-tranzacționare, prin care „operatorii independenți” trebuie să publice prețul la care doresc să cumpere și/sau să vândă către clienții lor.

De asemenea, sunt stabilite metodele prin care o firmă de investiții trebuie să îndeplinească obligațiile referitoare la publicarea ordinelor limită ale clienților.

4. Admiterea instrumentelor financiare la tranzacționare

Proiectul de regulament conține prevederi cu privire la admiterea la tranzacționare a valorilor mobiliare transferabile, a titlurilor de participare ale organismelor de plasament colectiv și a derivatelor.

Capitalul social vărsat în natură și valoarea justă

Carmen MATARAGIU
Anca Cristina MATARAGIU

Proiectul de lege pentru modificarea Legii nr. 31/1990 privind societățile comerciale și a Legii nr.26/1990 privind registrul comerțului, care s-a aflat în dezbatere publică, conține prevederi ce vor crea dificultăți la punerea în practică.

Una dintre aceste prevederi se referă la aporturile în natură care, potrivit proiectului de lege, (**art. 9, alin.(2) lit.b**), „se va vărsa în termen de cel mult 2 ani de la data înmatriculării”.

Același proiect prevede însă, în cadrul **art. 26 alin. (1) și (2) și art.38 alin.(1)**, că în privința aporturilor în natură este obligatorie emiterea unui număr de acțiuni corespunzătoare valorii expertizate a bunului.

Pe bună dreptate se pot pune următoarele întrebări:

- Dacă la data efectuării expertizei bunurile ce urmează a fi aportate pot fi identificate, care este rațiunea pentru care vărsarea capitalului în această formă să se realizeze într-un termen de până la 2 ani ?
- Dacă la data subscrierii bunurile nu pot fi identificate fizic, nu este posibilă expertizarea lor și, pe cale de consecință, emiterea de acțiuni în schimb nu se poate realiza;
- Admițând totuși că bunurile pot fi identificate fizic și că există rațiuni care să justifice amânarea vărsării lor în intervalul permis (cel mult 2 ani) se pune problema determinării valorii juste a acestor bunuri.

„Valoarea justă reprezintă suma pentru care ar putea fi tranzacționat un activ sau decontată o datorie, între părți interesate, în cunoștință de cauză, în cadrul unei tranzacții desfășurate în condiții obiective”.

Posibile situații ce ar putea crea dificultăți în legătură cu aportul în natură la capitalul social se referă, pe de o parte, la recunoașterea eventualelor diferențe stabilite între valoarea justă la data subscrierii de acțiuni (respectiv la data expertizării) și valoarea justă la data vărsării capitalului social în natură, iar, pe de altă parte, la justetea culegerii fructelor (dividendelor) în intervalul dintre momentul subscrierii și momentul vărsării bunurilor aportate.

În egală măsură o atare prevedere va permite un tratament privilegiat anumitor acționari și va pune în reală dificultate expertii numiți în condițiile **art. 26** în cazul bunurilor ce nu pot fi identificate.

Pe de altă parte, se pune îndreptățit întrebarea cine va suporta pierderile în cazul aportului constând în echipamente și utilaje care, pe lângă uzura fizică, sunt supuse și uzurii morale?

Precizări în legătură cu aceste aspecte se impun atât prin prisma dificultăților amintite în prezentul articol, cât și prin prisma celor neidentificate încă.

Din punct de vedere contabil, în interiorul intervalului de 2 ani în care este posibilă aportarea bunurilor vor apărea dificultăți privitoare la evaluarea și recunoașterea capitalurilor, dar și în legătură cu valoarea justă a bunurilor la data intrării în patrimoniul entității.

Caracterul neobișnuit al acestei prevederi poate fi apreciat și prin raportare la tratamentul aplicabil aportului în numerar la capitalul social, caz în care la data constituirii societății există obligativitatea vărsării cel puțin a 30% din suma scrisă, diferența urmând a fi vărsată în termen de maxim 12 luni de la data înmatriculării societății.

Dr. Alexandru RUSOVICI

Dr. Gheorghe RUSU

Au trecut șase luni de când în instituțiile pieței financiare și de capital, în societățile listate la bursă și în multe alte entități, gestiunea economică – financiară, contabilitatea și auditul situațiilor financiare se conduc potrivit prevederilor Standardelor Internaționale de Raportare Financiară (IFRS), ale Standardelor Internaționale de Audit (ISAs).

Semnificații majore ale unui microstandard „Proceduri analitice - ISA-520”

Investitorii, managerii, contabilii, operatorii de bursă împreună cu experții, analiștii și agenții financiare și-au însușit și pregătesc situațiile financiare ale primului semestru al anului 2006 în concordanță cu noile norme financiar – contabile, iar auditorii își adaptează și probează soft-urile la cerințele noi ale contabilității în IFRS, la standardele de audit, la noile norme prudențiale de promovare a cinstei și corectitudinii în gestionarea banului public.

Obiectivele angajamentului de audit – după cum este cunoscut - concentrează atenția și preocupările auditorului spre activitățile, tranzacțiile și evenimentele semnificative, iar în continuare, după caz, și asupra celor care aparent prezintă mai mică importanță. Această orientare se regăsește în transferul obiectivelor din angajament, în **Planul de audit**. De altfel, chiar primele paragrafe ale standardelor de audit au scopul să orienteze activitatea auditorului spre obiectivele precise pe care le are de îndeplinit, obiective care trebuie să-și gasească loc în Planul de audit.

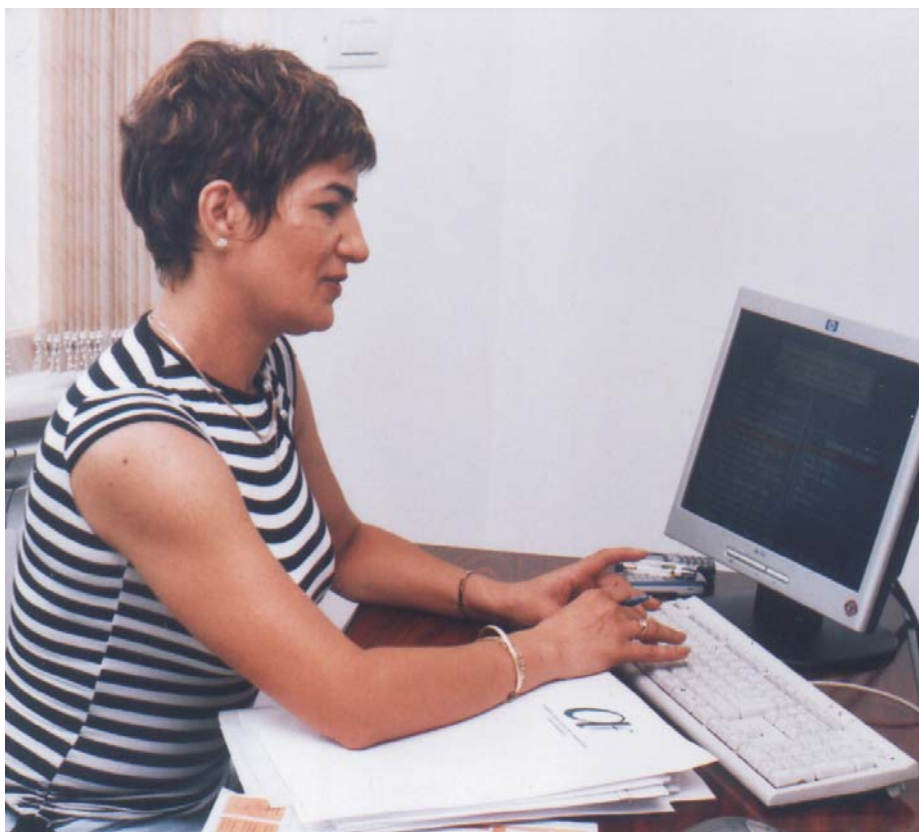
Spre exemplificare, să ne oprim asupra unui standard care, aparent are semnificații limitate, un standard de dimensiuni mai mici – are numai 18 paragrafe - și poartă denumirea „**Proceduri analitice**”, ISA – 520.

În conformitate cu obiectivul principal al acestui standard, paragraful 2 precizează următoarele: „*Audi-*

torul trebuie să aplice procedurile analitice în cadrul etapelor de planificare și de revizuire generă ale auditului”, adică la începutul și la sfârșitul misiunii sale, iar dacă apreciază că este necesar, „*procedurile analitice pot fi aplicate și în alte etape*”.

„*Procedurile analitice*”, în înțelesul acestui standard, constau în analiza statistică a tendințelor și a indicatorilor financiari semnificativi, inclusiv investigarea acelor fluctuații și relații care nu sunt corelate cu alte informații relevante sau care se abat de la valorile așteptate. În „*procedurile analitice*” se includ comparațiile dintre informațiile financiare ale entității și informațiile de corelare ale aceluiași indicatori exprimate în timp, comparativ cu exercițiile precedente sau raportate în spațiu, comparativ cu informațiile similare selectate din diferitele sectoare de activitate economică sau financiară în care activează entitatea, din valorile medii calculate pe structuri teritoriale sau regiuni geografice etc.

„*Procedurile analitice*” sunt folosite la analiza modificărilor ce se produc în poziția financiară și performanțele entității nu numai de la începutul și sfârșitul exercițiului, ci și la evaluarea stării de lichiditate și identificarea cauzelor variațiilor semnificative ale fluxurilor financiare constatate la închiderea unui trimestru sau semestru al exercițiului obiect de audit.

Procedurile analitice, în înțelesul acestui standard, constau în analiza statistică a tendințelor și a indicatorilor financiari semnificativi, inclusiv investigarea acelor fluctuații și relații care nu sunt corelate cu alte informații relevante sau care se abat de la valorile așteptate

Indicatorii financiari, seriile de date statistice și numeroase alte informații referitoare la activitatea și rezultatele entității se pot regăsi în rapoartele de închidere a exercițiilor și în raportările financiare periodice adresate instituțiilor de reglementare și supraveghere.

Folosirea „procedurilor analitice” în audit se bazează pe ipoteza potrivit căreia relațiile dintre indicatori au continuitate și relevanță în timp și în spațiu, cu excepția cazurilor notorii ale evenimentelor sau condițiilor contrare.

Nivelul certitudinii rezultatelor calculate prin „proceduri analitice” este dependent de factori precum:

- pragul de semnificație al elementelor implicate, în cazul în care nu a fost determinat numai pe baza folosirii de proceduri analitice;
- gradul de precizie, sau al erorii admise, cu care rezultatele procedurilor analitice pot fi prevăzute;
- evaluarea riscului inherent și a riscului de control.

În cazul în care „procedurile analitice” prezintă fluctuații sau relații semnificative lipsite de coerență cu alte informații corelate, sau care se abat de la valorile așteptate, auditorul trebuie să investigheze cauzele și să obțină explicații adecvate și probe de audit corespunzătoare. După caz, auditorul poate folosi „procedurile analitice” asemenea procedurilor de fond, în scopul micșorării riscului de nedectare aferent unor aserțiuni privind situațiile financiare.

„Procedurile analitice” solicită luarea în considerare de către auditor a următorilor factori:

- obiectivele procedurilor analitice și gradul de certitudine așteptat;
- natura entității, accesul și posibilitățile de valorificare a informațiilor financiare și nefinanciare relevante;
- disponibilitatea informațiilor cu privire la activități, tranzacții și evenimente trecute sau prezentate în prognoze, planuri sau programe pe termen scurt, mediu, lung;

- sursele de informații și fiabilitatea informațiilor financiare și nefinanciare puse la dispoziție;
- relevanța informațiilor disponibile.

Auditorul este sfătuit ca, în paralel cu înțelegerea și examinarea entității pe baza „procedurilor analitice”, să se folosească și de indicatorii pe care îi consideră expresivi pentru evaluarea mai rapidă a situațiilor financiare.

În numărul 2/2006 al revistei „**Audit financiar**” (pag. 26) am prezentat un segment dintr-o baterie de indicatori de evaluare a performanțelor, adresați în special investitorilor și am promis cititorilor că vom reveni cu completări. Atunci, am focalizat atenția spre rezultate, acum - spre raportul de audit. De aceasta dată ne vom orienta în principal spre auditori, iar în subsidiar spre investitori. Întrucât profilul standardului de care ne ocupăm este potrivit folosirii indicatorilor și se referă direct la proceduri statistice și statistico – matematice de analiză și cercetare a situațiilor financiare, continuăm prezentarea

cu o grupare de indicatori financiari, din care cititorul îi poate selecta pe cei mai potriviți obiectului investigațiilor și specificului entității față de care și-a asumat angajamentul de audit.

Indicatorii de investigație folosiți la examinarea și analiza situațiilor financiare ale entității, de la începutul și încheierea exercițiului, în vederea alcătuirii planului de audit, stabilirii riscurilor și a coeficienților de risc se regăsesc cu ușurință, majoritatea prezentându-se în valorile exprimate în bilanț, contul de profit și pierdere, situația variațiilor fluxurilor financiare și situația modificărilor de capital. În unele cazuri se poate apela și la Notele însoțitoare (Bateria de indicatori nu este limitată, aceasta poate fi completată de auditor în concordanță cu specificul entității, plaja de referință și alte criterii, după caz). Pentru exemplificare reținem:

- *Totalul investițiilor raportat la valoarea totală a activelor* - care exprimă contribuția diferitelor elemente de activ ale bilanțului la crearea profiturilor

- *Totalul creditelor raportat la valoarea totală a activelor* – exprimă cota de participare a sumelor împrumutate pentru activele generatoare de profit
- *Valoarea investițiilor pe destinații, raportată la totalul investițiilor* – exprimă compoziția portofoliului de investiții.
- *Totalul creditelor raportat la totalul depozitelor* – exprimă sursele de fonduri necesare acoperirii creditelor de bază
- *Valoarea creditelor/împrumuturilor asigurate raportată la totalul creditelor/împrumuturilor* – exprimă măsura în care portofoliul de credite se prezintă sub influența riscului de credit
- *Valoarea pierderilor din credite acoperite prin amortismente în cursul exercițiului* – prezintă politica de amortizări și valorificarea măsurilor de acoperire
- *Valoarea creditelor clasificate raportată la totalul creditelor* – exprimă calitatea activelor
- *Profitul din plasamente raportat la pierderile din totalul operațiunilor cu titluri* – exprimă randamentul portofoliului de titluri
- *Valoarea pierderilor din credite asigurate raportată la totalul creditelor clasificate* – exprimă evaluările manageriale de estimare a pierderilor
- *Profitul din credite raportat la valoarea netă a creditelor* – exprimă randamentul portofoliului de credite
- *Totalul cheltuielilor cu dobânzile raportat la totalul depozitelor* – exprimă costul fondurilor financiare vehiculate
- *Cheltuielile de funcționare a entității raportate la totalul veniturilor (venitul net din dobânzi plus veniturile din alte surse)* – exprimă eficiența operațională
- *Venitul net raportat la valoarea totală a activelor* – exprimă rentabilitatea capitalurilor proprii
- *Venitul net raportat la capitalul total* – exprimă rentabilitatea capitalului
- *Obligațiunile raportate la depunerile de capital ale acționarilor* – exprimă gradul de acoperire a obligațiilor financiare reclamate de creditorii în eventualitatea lichidării.

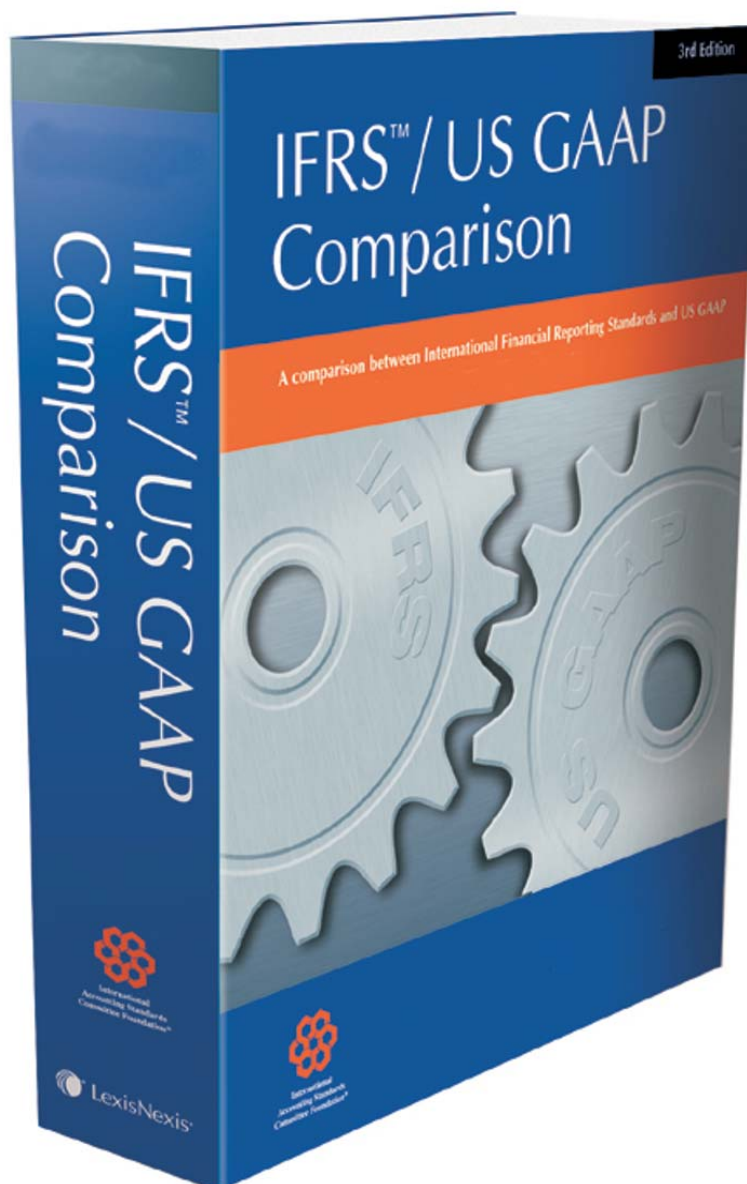
Indicatorii de investigație folosiți la examinarea și analiza situațiilor financiare ale entității, de la începutul și încheierea exercițiului, în vederea alcătuirii planului de audit, stabilirii riscurilor și a coeficienților de risc se regăsesc cu ușurință, majoritatea prezentându-se în valorile exprimate în bilanț, contul de profit și pierdere, situația variațiilor fluxurilor financiare și situația modificărilor de capital

„Procedurile analitice” se bazează pe ipoteza că informațiile financiare sunt coerente, că relațiile dintre date există și se mențin, în absența unor condiții sau circumstanțe cunoscute ca fiind contrare. „Prezența acestor relații poate furniza probe de audit cu privire la exhaustivitatea, precizia și validitatea datelor furnizate de sistemul contabil”. Folosirea la nevoie și a altor proceduri la obiective identice sau asemănătoare poate conduce la confirmarea sau infirmarea datelor evaluărilor.

Privind spre Raportul de audit, eventualele nepotriviri semnificative constatate pot implica noi investigații și solicitarea conducerii pentru explicații, justificări, corecții.

Cerințele actuale ale angajamentului de audit, ca și cele așteptate prin prisma responsabilităților auditorilor pentru cunoașterea și aplicarea prevederilor Directivei a 8-a a Uniunii Europene înscriu pledoaria noastră în favoarea luării în considerare a semnificației tuturor standardelor de audit, indiferent de mărimea lor. „Procedurile analitice”, pe lângă valorificarea statistică a conținutului ISA - 520, se prezintă și ca o completare la tabloul de indicatori utili la debutul acțiunii, precum și la încheierea raportului de audit, cu promisiunea unor adaosuri viitoare în domeniul finanțe – bănci.

Major significations of a micro standard - ISA 520 "Analytical Procedures"

The current requirements of an audit engagement as well as of those expected from the auditors' responsibilities resulting from the EU Eighth Directive provisions knowledge and application determine our plead in favor of considering the significance of all the auditing standards, no matter their size. The analytical procedures, besides the statistical value of the content of ISA 520, presents itself as a completion to the indicators table useful at the beginning of the engagement, as well as when completing the audit report, with the promise of future developments in the banking area.

Des significations majeures d'un micro standard „Procédures analytiques - ISA-520"

Les demandes actuelles de l'engagement de l'audit, de même que celles que nous attendons vu les responsabilités des auditeurs concernant la connaissance et l'application de la Directive 8 de l'Union Européenne nous déterminent plaidoyer pour prendre en considération la signification de tous les standards d'audit, quelle que soit leur dimension. „Les procédures analytiques”, en plus de la valorisation statistique du contenu ISA- 520, représente un complément du tableau des indicateurs utiles au début de l'action, de même qu'à la conclusion du rapport d'audit, en nous promettant des ajouts futurs dans le domaine finances banques.

Obstacolul reglementărilor în calea asigurătorilor interesați în strategii de achiziție

Rapoartele de audit financiar au un rol din ce în ce mai important în adoptarea unei strategii de achiziții, de investiție. Prin urmare auditorii financiari sunt direct interesați să afle ce se întâmplă în acest domeniu, ce tendințe există, ce probleme se ridică!

Aproape o treime dintre repondenți consideră că reglementările impuse la nivel național cât și internațional reprezintă o barieră în calea achizițiilor, arată KPMG International, care a desemnat the Economist Intelligence Unit să realizeze un studiu în vederea unui raport intitulat „Run for Cover? M&A appetite and strategy in the global insurance industry”, publicat recent.

The Economist Intelligence Unit a intervievat 200 repondenți din societăți de asigurare de viață și non-viață, care au indicat că printre obstacolele care i-au împiedicat să investească mai mult în fuziuni și achiziții (M&A) se numără lipsa unor ținte atractive (54%), prețul de vânzare anticipat (52%) și lipsa resurselor financiare (33%).

24% dintre repondenți au indicat că prețul de vânzare anticipat de vânzători i-a forțat practic să se retragă dintr-o tranzacție de achiziționare a unei anumite societăți.

Studiul a arătat, de asemenea un anumit scepticism existent în rândurile managerilor din domeniu cu privire la valoarea adăugată de care s-ar bucura acționarii unei societăți în urma unei creșteri prin achiziție.

În ciuda acestor dificultăți, 71% dintre repondenți au spus că se așteaptă la o accelerare a consolidărilor în sectorul global al asigurătorilor în următorii trei ani,

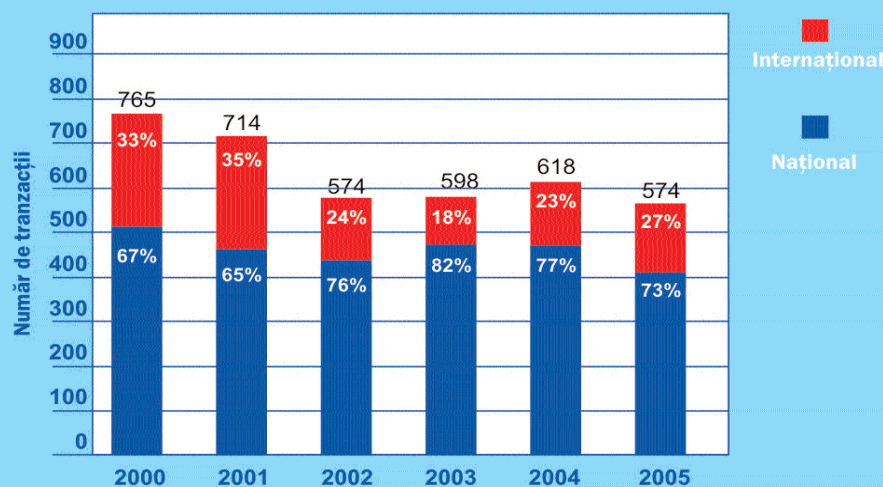
anticipându-se un mediu cu o competitivitate crescută atât datorită noilor societăți intrate pe piață cât și datorită cererilor din partea clienților.

64% dintre repondenții europeni și 63% dintre repondenții nord americani sunt de părere că tranzacțiile de consolidare se vor accelera pe piețele lor naționale. Doar 43% dintre repondenții din Asia-Pacific se așteaptă la o tendință asemănătoare pe piețele proprii.

Comentând acest raport, **Victor Kevehazi**, Senior Partner al KPMG Romania, a declarat: „Există mai multe motive pentru care ar trebui ca în acest sector să se aștepte o consolidare pe piața asigurătorilor. Printre cele mai importante se numără eficientizarea capitalului și oportunitățile de dezvoltare. Cu toate acestea, așa cum a demonstrat-o și acest studiu, firmele din domeniu trebuie să fie pregătite pentru a depăși o serie de obstacole, inclusiv reglementările din țările lor, dar și din străinătate.”

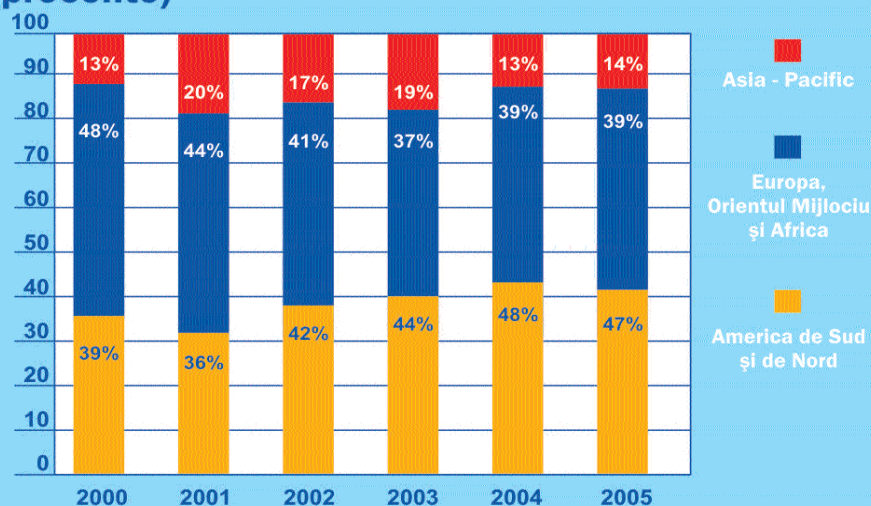
Șerban Toader, Financial Services Partner din cadrul KPMG Romania, consideră că declinul piețelor de capital a avut un impact asupra fuziunilor și achizițiilor din sectorul asigurătorilor, care a durat cinci ani. Acum, după ce situația lor financiară a cunoscut un reviriment, asigurătorii pot reacționa într-o manieră pozitivă la oportunitățile de pe piață.

Tranzacții naționale și internaționale la nivel global

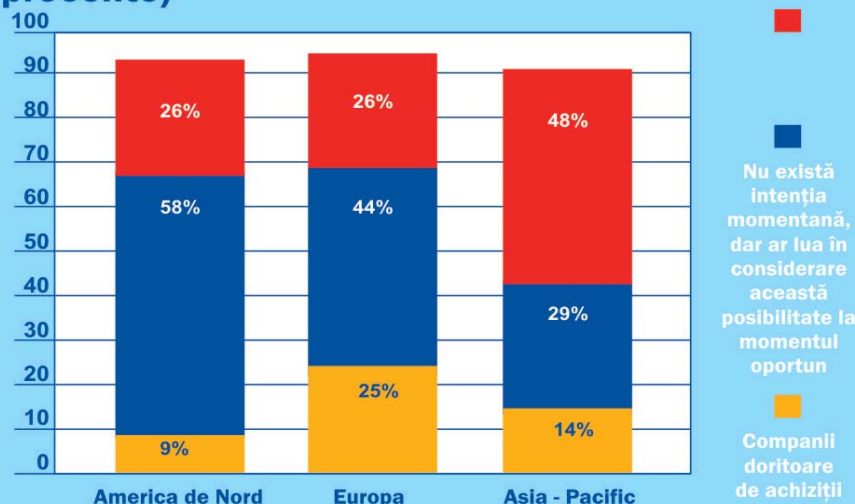
Sursa: Date financiare - Thomson, Analiza KPMG, 2006

Volumul de achiziții pe regiuni țintă (procente)

Sursa: Date financiare - Thomson, Analiza KPMG, 2006

Nivelul achizițiilor pentru următorii trei ani (procente)

Sursa: Date financiare - Thomson, Analiza KPMG, 2006

Reglementările din sectorul asigurărilor din România și probabila aderare a României la Uniunea Europeană în 2007 vor avea un impact puternic asupra unor societăți autohtone care vor ieși probabil din scenă, iar piața în scurt timp probabil că se va condensa.

„Este de asemenea probabil că firmele mai mici vor fuziona ca rezultat al noilor cerințe prudențiale, constituindu-se în instituții mai puternice care ar putea oferi condiții mai bune clienților prin economii de scară”.

Studiul a subliniat, de asemenea, modul diferit în care sunt percepute achizițiile la nivel mondial. Repondenții europeni au demonstrat cele mai mari tendințe de achiziționare, 36% achiziționând cel puțin o firmă în ultimii trei ani în comparație cu 26% în America de Nord și 20% în Asia Pacific. Societățile mai mari, cu prime de asigurare anuale de peste 500 milioane USD, au tendința să fie mai receptiv la achiziții dacă ținem cont că 81% dintre acestea sunt interesate în mod activ în activitatea de achiziționare comparativ cu 61% din firmele mai mici. Europa, unde se află cinci dintre primii șase asigurători din lume și unsprezece din principalii 20 asigurători conform activelor totale, este singura regiune în care participanții anticipează că vor cheltui peste 5 miliarde USD în următorii trei ani.

Pe de altă parte, strategiile de dezvoltare continuă să fie oportuniste, deși există diferențe regionale. 36% dintre repondenți au spus că dezvoltarea organică este cea mai importantă strategie, în timp ce doar 22% au specificat că se vor concentra pe dezvoltarea prin achiziții.

În urma studiului a reieșit că cea mai mare parte a tranzacțiilor au loc la nivel local. De exemplu, 72% dintre achizițiile din Europa au avut un caracter local. Aceeași imagine se regăsește și la nivel global, procentul fiind chiar mai ridicat în America de Nord și în

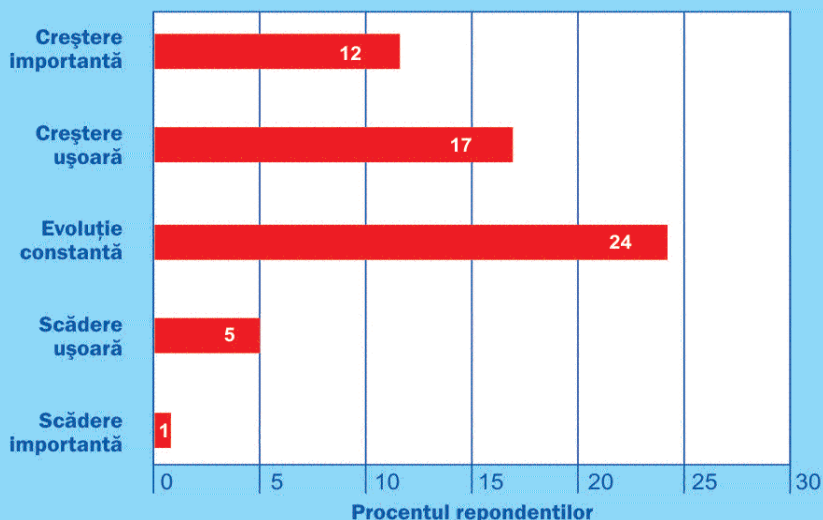
Asia Pacific. Doar 7% dintre tranzații au avut loc între regiuni, majoritatea acestora fiind achiziții ale unor firme europene.

Dintre repondenți, 58% au considerat Asia-Pacific ca fiind cea mai notabilă regiune din punct de vedere al creșterii, în mod deosebit India și China. Un procent de 20% au menționat Rusia; un procent similar au răspuns că s-au gândit la America de Sud.

În opinia tuturor repondenților, rezervele de numerar au fost considerate ca fiind principalul mijloc de finanțare a achizițiilor în următorii trei ani. Dintre repondenți, 20% au menționat că în cazul firmelor cu un venit din prime de asigurare în valoare mai mică de 500 milioane USD, investițiile de capital privat reprezintă principalul mijloc de finanțare. Firmele mai mari, (peste 500 milioane USD) au indicat emisiunea de acțiuni (18%) și obligațiuni corporative (13%).

Victor Kevehazi a concluzionat: „Transparența crescută a mijloacelor de eficientizare a capitalului care este rezultatul

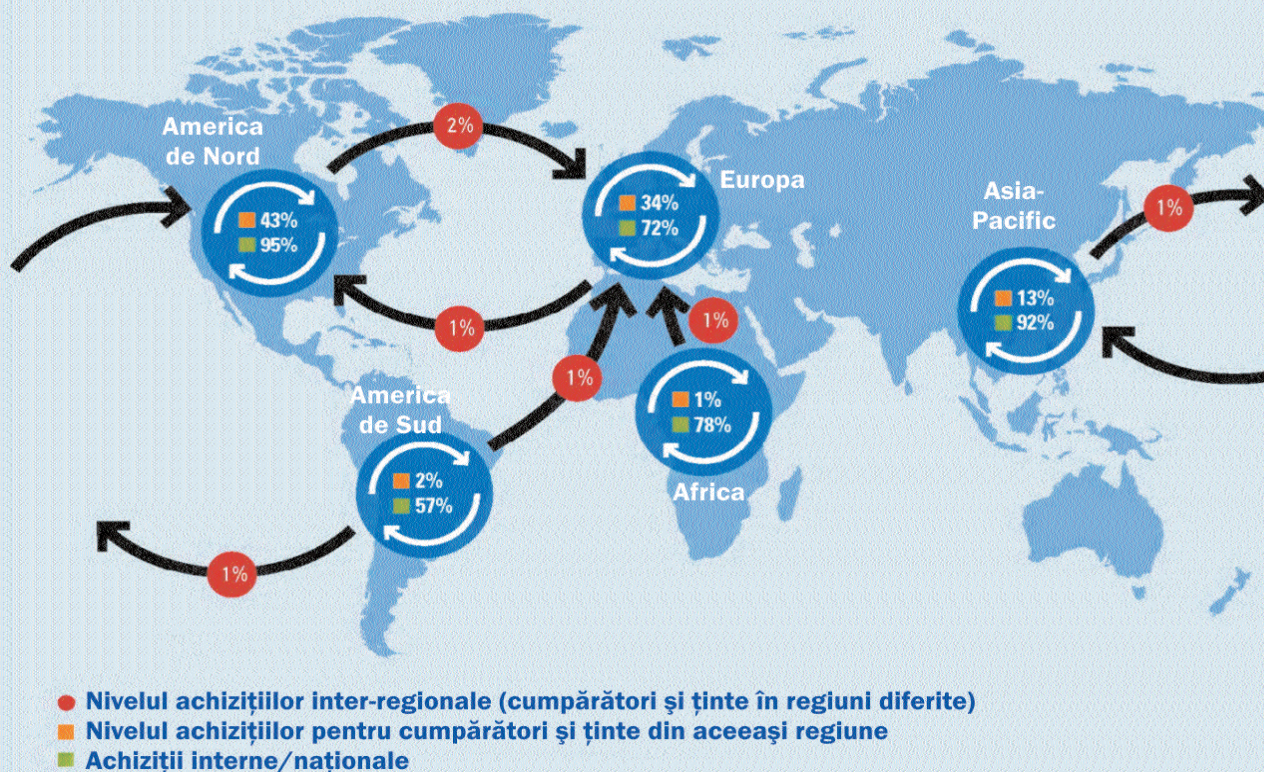
Impactul achizițiilor asupra capitalului deținut de acționari, pentru ultimii trei ani

noilor cerințe de solvabilitate permite asigurătorilor să se concentreze asupra strategiilor esențiale, permițându-le, de asemenea, să obțină o mai bună înțelegere asupra rentabilității capitalului. Intrările de capital propriu privat au facilitat procesul prin asigurarea unei piețe cu un nivel ridicat de lichidități pentru bunurile

ce nu sunt de primă necesitate și au dat tranzațiilor impulsul de care aveau nevoie. Deși improbabilă alianță dintre organismele de reglementare și capitalurile proprii private nu reprezintă o caracteristică a pieței globale, este probabil ca acești doi factori de influență să capete mai multă relevanță în viitor.”

Distribuția pe regiuni a tranzațiilor din domeniul asigurărilor în funcție de volum: 2005

Sursa: Date financiare - Thomson, Analiza KPMG, 2006

Comentarii la teme propuse de auditorii financiari

Grupul de lucru al CAFR, format din specialiști de înaltă calificare și cu o vastă experiență, răspunde întrebărilor adresate Camerei de membrii săi.

Din mulțimea de teme abordate, am selectat pentru revista **Audit Financiar** trei, care prezintă un interes mai larg pentru cititori.

O precizare: răspunsurile pe care le reproducem reprezintă interpretarea dată de Camera Auditorilor Financiari din România problemelor ridicate de către membrii săi. Camera nu este răspunzătoare în nici un fel și față de nici o persoană fizică sau juridică în ceea ce privește consecințele ce ar putea rezulta ca urmare a unor decizii luate pe baza acestei interpretări.

Convergența standardelor

„Cum s-ar putea explica tendința de convergență IFRS către USGAAP cu decizia EU din Directiva a IV de a nu aplica standardul referitor la instrumente financiare, deci de a simplifica prevederile IFRS?”

Răspuns:

International Accounting Standards Board (IASB) și Financial Accounting Standards Board (FASB) au început în mod formal programul de convergență a IFRS și US GAAP în toamna anului 2002, prin semnarea Memorandumului de la Norwalk. Ulterior,

în februarie 2006, FASB și IASB au încheiat un nou Memorandum, prin care au stabilit programul de lucru pentru următorii ani.

Scopul programului de convergență îl reprezintă atât eliminarea diferențelor dintre standardele existente, dar mai ales îmbunătățirea calității raportărilor financiare, prin dezvoltarea de noi soluții la probleme contabile la care standardele existente nu furnizează suficientă transparență pentru luarea deciziilor economice informate.

Astfel, soluțiile IASB pentru contabilitatea instrumentelor financiare, dar și pentru combinații de întreprinderi sau active deținute pentru vânzare au adus IFRS mai aproape de US GAAP. La rândul său, FASB a făcut modificări în standardele US GAAP. Exemplele

includ modificările aduse standardelor privind costul stocurilor sau contabilizarea modificărilor de politici contabile și a erorilor.

În același timp, Uniunea Europeană a adoptat Reglementarea Comisiei Europene 1606/2002, care prevede introducerea IFRS în cazul societăților listate. Însă procesul de adoptare a standardelor aplicabile este unul selectiv: după ce IASB publică un standard sau o interpretare, UE decide dacă va adopta acest standard și dacă îl va face obligatoriu în țările membre. Un standard poate fi însă respins în totalitate sau anumite paragrafe pot fi eliminate. Doar acele standarde adoptate de către UE pot forma setul de standarde care trebuie urmat de către companiile listate în UE începând cu anul 2005. European Financial Reporting Advisory Group (EFRAG) publică regulat stadiul adoptării IFRS de către UE.

Directiva a IV-a a Uniunii Europene, denumită Directiva 78/660/CEE privind situațiile financiare anuale pentru anumite tipuri de societăți, definește conținutul minim al reglementărilor contabile aplicabile la nivel național. În România, Directiva a IV-a a fost implementată de către Ministerul Finanțelor Publice prin aprobarea Ordinului Ministrului Finanțelor Publice 1752/2005.

În concluzie:

IFRS, în varianta UE, au fost adoptate pentru a dezvolta comunicarea pe piețele de capital, în timp ce multe standarde naționale au fost dezvoltate în scopuri fiscale și de reglementare.

Prin urmare, principiile fundamentale pot fi foarte diferite, standardele IFRS fiind axate pe transparența prezentărilor și utilizarea tot mai frecventă a evaluării pe baza valorii juste a activelor și pasivelor. Aceasta contrastează puternic cu unele standarde naționale europene, care solicită doar prezentări limitate și o evalu-

are bazată adesea pe costul istoric și prudență.

Referințe:

- Directiva 78/660/CEE
- Reglementarea Comisiei Europene 1606/2002
- IFRS

Compatibilitate

„Sunt auditor la o firmă care s-a lichidat în urma unei fuziuni prin absorbție. Fără a avea vreo legătură, sunt cenzor la firma absorbantă. La 31 decembrie 2005, erau două firme independente la 5 ianuarie 2006 s-a înregistrat fuziunea, dar eu trebuie să întocmesc raport de audit pentru firma absorbită și raport de cenzor pentru firma absorbantă, în condițiile în care ar trebui să fiu plătită pentru cele două prestări de către aceeași societate (acum) – cea absorbantă. În plus, după părerea mea (nevinovată) încalc regulile de conduită profesională.”

Răspuns:

Articolul 71 al Ordonanței de Urgență 75/1999, cu modificările ulterioare, menționează că:
- **art. 9 din OUG 75/1999**, republicată.

Nu pot fi auditori financiari activi într-o entitate economică sau, dacă au fost desemnați de adunarea generală a entității economice respective, decad din această calitate, persoanele care primesc, sub orice formă, pentru alte funcții decât aceea de auditor financiar activ, un salariu sau o remunerație de la administratori ori de la entitatea economică auditată.

În același timp, articolul 4 al Ordonanței de Urgență 75/1999, cu

7/2006

modificările ulterioare, precizează că auditorii financiari, în exercitarea independentă a profesiei, trebuie să fie liberi și percepuți a fi liberi de orice constrângere care ar putea aduce atingere principiilor de independență, obiectivitate și integritate profesională.

Din textul întrebării transmise se înțelege că percepția proprie a auditorului financiar despre activitățile pe care el le desfășoară este ca sunt încălcate regulile de conduită profesională. Se poate concluziona că o terță parte - rațională și informată - și cunoscând toate informațiile relevante va putea considera, de asemenea, că, în aparență, independența auditorului financiar este compromisă.

În concluzie:

Pe baza informațiilor primite, se poate concluziona că auditorul financiar nu poate desfășura activitatea de audit a societății absorbite.

Referințe:

- Codul de Etică
- Ordonanța de Urgență 75/1999, cu modificările ulterioare

La confluența exercițiilor financiare

„O firmă de turism comercializează pachete turistice pentru REVELION (derulate în perioada 20 – 25 decembrie an anterior – 1-5 ianuarie anul următor). Cum se rezolvă problema cheltuielilor și veniturilor anticipate? Facturarea și încasarea de la client se realizează în decembrie, finalizarea (închiderea) acțiunii în ianuarie. Care sunt condițiile de auditare pentru exercițiul 2005, având în vedere noile reglementări, aplicabile de la 1 ianuarie 2006?”

Conform principiului independenței exercițiului, trebuie să se țină cont de veniturile și cheltuielile aferente exercițiului financiar, indiferent de data încasării sau plății acestor venituri și cheltuieli. Prin urmare, conform principiilor contabile, dacă prestarea de servicii (în cazul respectiv, de servicii turistice) se întinde pe două exerciții financiare, veniturile și cheltuielile aferente acestor servicii trebuie recunoscute corespunzător fiecărei perioade, indiferent dacă serviciile respective s-au încasat integral în avans.

În ceea ce privește partea a doua a întrebării, referitoare la care sunt condițiile de auditare pentru exercițiul 2005 având în vedere noile reglementări, aplicabile de la 1.01.2006, considerăm că răspunsul se găsește chiar în întrebare. Dat fiind că OMFP 1752/2005 se aplică începând cu 1 ianuarie 2006, el nu afectează cu nimic condițiile de auditare pentru exercițiul 2005 (acestea rămânând cele stabilite anterior conform criteriilor din OMFP 94/2001, cu modificările ulterioare).

Azi, „IFRS NEWS”

Drd. Monica BIZON

Prin bunăvoința companiei PricewaterhouseCoopers – România, vom răsfoi împreună, într-o rubrică specială, evoluțiile Standardelor Internaționale de Raportare Financiară (IFRS), având în vedere lucrările Comitetului pentru Standardele Internaționale de Contabilitate (IASB) și ale Comitetului pentru Interpretări Internaționale de Raportare Financiară (IFRIC). Sursa principală a informațiilor o reprezintă publicația electronică „IFRS News”, parte integrantă a paginii web aparținând companiei PricewaterhouseCoopers (www.pwc.com). IFRS News urmărește implicațiile pe care le antrenează propunerile IASB, precum și noile standarde emise de acest organism internațional, asupra mediului de afaceri. Astfel, publicația IFRS News conține, printre altele:

- *informări privind noile standarde emise, amendamente aduse standardelor și expunerile de proiecte ale organismelor internaționale;*
- *o analiză a tranziției la IFRS în țările afectate de acest proces;*
- *articole privind implicațiile aplicării IFRS, problemele specifice ridicate de aplicarea anumitor IFRS;*
- *interviuri cu persoane implicate în dezvoltarea IFRS.*

În numărul de față ne vom referi la aparițiile electronice aferente primului trimestru al anului 2006.

Tranziția la Standardele Internaționale de Raportare Financiară (IFRS)

Un aspect extrem de important și care va deveni de o actualitate stringentă și în România se referă la trecerea la Standardele Internaționale de Raportare Financiară.

Entitățile care vor trece la IFRS vor trebui să întocmească o reconciliere între IFRS și reglementarea contabilă națională aplicată anterior.

Trecerea la IFRS va presupune soluționarea unor aspecte complexe, cum sunt:

- cerințe suplimentare în ceea ce privește prezentarea de informații;
- declarație pe proprie răspundere referitoare la conformitatea cu IFRS;
- reconciliere între standardele naționale aplicate anterior și IFRS, inclusiv ajustările semnificative efectuate în cadrul acestei reconcilieri;

Referitor la reconciliere, în IFRS NEWS din luna februarie 2006, Martin Thiselton-Dyer, confirmă faptul că „managementul va trebui să fie pregătit oricând să răspundă tuturor întrebărilor legate de elementele reconciliate, precum și să fie în măsură să pună la dispoziția utilizatorilor de situații financiare o analiză a diferențelor identificate în standarde, față de reglementarea aplicată anterior.”

- note explicative dedicate detaliilor excepțiilor utilizate, permise sau cerute de IFRS 1 „Adoptarea pentru prima dată a Standardelor Internaționale de Raportare Financiară”.

În plus, pentru țările care vor aplica IFRS, așa cum sunt adoptate de Comisia Europeană, cum este cazul României, va fi necesară și o reconciliere între „IFRS adoptate de Uniunea Europeană” și IFRS emise de IASB.

Pe linia reconcilierii, autorul menționat mai sus precizează că „în acele cazuri în care, IFRS nu conține prevederi pe o situație particulară, aceasta nu reprezintă un suport suficient care să conducă la necesitatea reconcilierii elementelor din situațiile financiare”.

Așa cum regăsim și pe pagina web amintită, IASC a publicat „platforma” standardelor care vor fi obligatorii pentru companiile din Uniunea Europeană începând cu 1 ianuarie 2005, așa cum prevede legislația europeană în acest sens.

Legislația europeană în domeniul contabilității și auditului poate fi accesată și consultată la adresa europa.eu.int/comm/internal_market.

Ordinul ministrului finanțelor publice nr. 1.121/4.07.2006 privind aplicarea Standardelor Internaționale de Raportare Financiară, aflat în curs de publicare în Monitorul Oficial al României, prevede la art. 1 alin. (2) că, prin „Standarde Internaționale de Raportare Financiară” se înțeleg Standardele Internaționale de Raportare Financiară (IFRS), Standardele Internaționale de Contabilitate (IAS) și Interpretările aferente (Interpretările SIC-IFRIC), amendamentele ulterioare la acele standarde și interpretările aferente,

standardele și interpretările viitoare aferente, așa cum sunt aprobate de Uniunea Europeană, traduse și publicate în limba română.

Un alt aspect important ce rezultă din aplicarea Standardelor Internaționale de Raportare Financiară (IFRS) - și care este cuprins și analizat în *IFRS News* - se referă la informațiile caracterizate printr-un grad înalt de claritate privind politicile contabile, estimările și raționamentele aplicate, așa cum sunt cerute de IAS 1 „Prezentarea situațiilor financiare”, revizuit.

Potrivit IAS 1, companiile trebuie să prezinte astfel de informații, fără ca standardul să furnizeze însă o inventariere concretă a elementelor ce trebuie prezentate.

În acest sens, o primă decizie ce trebuie luată de conducere în urma unui raționament adecvat se referă la politicile contabile ce se vor prezenta, cât de detaliate vor fi informațiile, precum și care sunt elementele care ar trebui furnizate în legătură cu calitatea estimărilor și a raționamentelor profesionale utilizate.

Astfel de informații sunt importante atât pentru asigurarea unei comunicări adecvate către diferitele categorii de utilizatori ai situațiilor financiare, dar reprezintă,

totodată, și o expresie a conformității cu Standardele Internaționale de Raportare Financiară.

Cerințele legislației comunitare în domeniul aplicării IFRS

Un an important recunoscut de specialiști ca atare este acela în care companiile cotate adoptă IFRS la întocmirea de situații financiare consolidate.

Pe linia respectării acquis-ului comunitar, conform prevederilor Regulamentului (CE) nr. 1606/2002 al Parlamentului European și al Consiliului din data de 19 iulie 2002 privind aplicarea standardelor internaționale de contabilitate, publicat în Jurnalul Oficial al Comunităților Europene nr. L 243/11.09.2002, pentru fiecare exercițiu financiar cu începere înainte sau după data de 1 ianuarie 2005, societățile comerciale care sunt guvernate de legea unui Stat Membru trebuie să-și întocmească conturile consolidate în conformitate cu standardele internaționale de contabilitate adoptate de Uniunea Europeană, dacă, la data bilanțului, titlurile de valoare ale acestora sunt admise pentru tranzacționare pe o piață reglementată a oricăruia dintre Statele Membre în înțelesul Directivei Consiliului 93/22/CEE din data de 10 mai 1993 privind serviciile de investiții în domeniul titlurilor de valoare.

În România, potrivit Ordinului ministrului finanțelor publice nr. 1.121/2006 privind aplicarea Standardelor Internaționale de Raportare Financiară, societățile comerciale ale căror valori mobiliare, la data bilanțului, sunt admise la tranzacționare pe o piață reglementată și care întocmesc situații financiare consolidate, au obligația ca, începând cu exercițiul financiar al anului 2007, să aplice Standardele Internaționale de Raportare Financiară.

Politici contabile, estimări și raționamente profesionale – prezentări de informații

Ca o consecință a aplicării IFRS, companiile vor avea în vedere la elaborarea politicilor contabile, prevederile din standarde.

O raportare financiară în baza unui set de standarde construit pe „concepte”, spre deosebire de standardele bazate pe reguli, solicită prezentarea unui volum mai mare de informații referitoare la politicile contabile alese de întreprinderi. Întreprinderile vor fi obligate să furnizeze explicații mult mai detaliate cu privire la alegerea politicilor contabile utilizate, precum și cu privire la bazele folosite în evaluările efectuate la întocmirea situațiilor financiare.

În mod deosebit, prezentările privind politicile contabile se vor concentra pe cele mai relevante domenii de activitate ale unei afaceri. În acest sens, având în vedere că recunoașterea veniturilor constituie o problemă complexă în anumite ramuri de activitate, analiștii, organismele de reglementare și alți utilizatori vor fi interesați de explicarea informațiilor cantitative pe care le reprezintă veniturile înregistrate de întreprinderi.

De exemplu, o declarație de tipul „veniturile sunt recunoscute atunci când tranzacțiile au loc” nu va fi suficientă pentru a ajuta utilizatorii să înțeleagă modul în care managementul a aplicat principiile-cheie prevăzute de IAS 18 „Venituri”.

La prezentarea informațiilor referitoare la politicile contabile folosite la reflectarea în contabilitate a veniturilor, conducerea trebuie să răspundă unor întrebări, cum ar fi: care este momentul transferării efective a riscurilor și beneficiilor semnificative aferente proprietății bunurilor (legat de acest aspect, există numeroase discuții în ceea

ce privește recunoașterea veniturilor aferente activității de comerț electronic, acesta cunoscând o mare amploare în prezent), care sunt reducerile comerciale și financiare calculate etc.

Prin urmare, cu cât sunt prezentate mai multe informații cu privire la modul de aplicare a principiilor prevăzute de standarde cu atât poate fi înțeles mai ușor raționamentul adoptat de conducerea întreprinderii.

Referitor la estimări și raționamente, acestea sunt specifice fiecărei companii. Totuși, se poate aprecia că utilizarea unor estimări cu un grad înalt de sensibilitate conduce în cele mai multe cazuri la o volatilitate crescută a contului de profit și pierderi.

Având în vedere că piața nu apreciază favorabil „surprizele” în activitatea unei companii, urmărirea permanentă a transparenței poate permite utilizatorilor să-și explice modul de formare a rezultatelor curente ale unei întreprinderi, cât și a celor din perioadele următoare.

Potrivit articolului publicat de Mary Dolson în IFRS News aferent lunii ianuarie, „furnizarea adecvată de informații cu privire la politici contabile, estimări și raționamente, mai ales în primul an de aplicare a Standardelor Internaționale de Raportare Financiară, va ajuta întreprinderile să informeze utilizatorii pentru înțelegerea fenomenelor economice, să evite eventualele suspiciuni și întrebări venite din partea organismelor de reglementare, precum și să explice rezultatele obținute.”

Raportarea financiară în cadrul Uniunii Europene

O altă temă dezbătută în cadrul publicației PricewaterhouseCoopers se referă la „Strategia Uniunii Europene în ceea ce privește raportarea financiară: progrese înregistrate în reali-

zarea convergenței și consecvenței”.

Uniunea Europeană reprezintă cea mai importantă și cea mai largă jurisdicție în cadrul căreia se utilizează IFRS și, din acest motiv, se manifestă un interes crescut din partea organismelor internaționale în ceea ce privește aplicarea IFRS în această arie.

Pentru ca în cadrul Uniunii Europene să se poată beneficia în totalitate de avantajele aplicării IFRS, în primul rând este necesar ca acestea să fie aplicate de o manieră consecventă. Acest aspect prezintă importanță atât pentru asigurarea succesului în procesul de aplicare a IFRS, ca set global de standarde de contabilitate, cât și pentru dezvoltarea relațiilor cu Statele Unite și cu Japonia.

Asigurarea unei aplicări consecvente a IFRS în cadrul UE este o reală provocare, având în vedere că, pe de o parte, sunt implicate foarte multe părți interesate, iar, pe de altă parte, standardele emise de IASC sunt foarte complexe.

IFRS prezintă avantajul de a fi standarde bazate pe „concepte” și nu pe reguli, iar anul 2005 a reprezentat primul an de aplicare obligatorie de către un număr de aproximativ 8.000 de companii cotate din Uniunea Europeană. Se așteaptă să apară o multitudine de probleme născute din aplicarea prevederilor IFRS, dar și din interpretarea acestora.

În scopul dezvoltării unui set unic și eficient de standarde internaționale, se apreciază a fi importantă urmărirea convergenței dintre cadrele contabile naționale. Dar ce se înțelege prin această „convergență”? În unele opinii, obiectivul ar trebui să fie acela a derula un proces al cărui rezultat final să fie atingerea unui anumit nivel de convergență în cadrul unui orizont temporal rezonabil. În consecință, nu ar trebui să se urmărească realizarea unei convergențe absolute.

Informații oficiale

De la ANAF:

Noile criterii de selecție

Pentru marii contribuabili

Începând cu data de 1 iulie 2006, conform prevederilor Ordinului ministrului finanțelor publice nr. 753/2006 privind organizarea activității de administrare a marilor contribuabili, au fost stabilite noile criterii de selecție pentru categoria marilor contribuabili. După cum precizează ANAF, în baza acestor noi criterii sunt considerați mari contribuabili, societățile comerciale care au cifra de afaceri, raportată în situațiile financiare încheiate la data de 31 decembrie a anului precedent celui în care se efectuează actualizarea, mai mare sau egală cu 70 mil. lei (RON), cu excepția celor aflați în procedura de insolvență.

De asemenea, sunt considerați mari contribuabili cei care desfășoară activități specifice, respectiv: Banca Națională a României, societățile bancare, societățile de asigurări, societățile de investiții financiare, societățile comerciale organizatoare de jocuri de noroc tip „Cazino”.

Astfel, Direcția generală de administrare a marilor contribuabili **preia un număr de 88 societăți comerciale**, care anterior erau administrate de alte organe fiscale și, totodată, **predă organelor fiscale în a căror rază teritorială își au domiciliul fiscal un număr de 655 societăți comerciale**, care nu mai îndeplinesc criteriile pentru încadrarea în categoria marilor contribuabili.

Societățile comerciale preluate sau predate de către Direcția generală de administrare a marilor contribuabili se regăsesc în anexele la Ordinul ministrului finanțelor publice nr. 1013 din data de 16 iunie

2006 pentru modificarea și completarea Ordinului ministrului finanțelor publice nr. 753/2006.

Ordinul ministrului finanțelor publice nr. 1013/2006 a fost publicat în Monitorul Oficial al României nr. 569 din data de 26.06.2006 și se poate identifica accesând adresa de Internet, domeniul Legislație, subdomeniul Noutăți legislative.

Pentru contribuabilii mijlocii

De la aceeași dată, 1 iulie 2006, Direcția generală a finanțelor publice a municipiului București administrează contribuabilii - persoane juridice, denumiți contribuabili mijlocii, cu domiciliul fiscal în municipiul București, conform prevederilor Ordinului ministrului finanțelor publice nr. 1074/26.06.2006 privind organizarea activității de administrare a contribuabililor mijlocii la Direcția generală a finanțelor publice a municipiului București ne informează ANAF.

Criteriile de selecție, prevăzute în anexa la ordinul nr. 1074/26 iunie 2006, sunt următoarele:

- contribuabilii cu domiciliul fiscal în municipiul București care au o cifră de afaceri, raportată în situațiile financiare încheiate la data de 31 decembrie a anului precedent celui în care se efectuează actualizarea, sub 70 milioane lei (RON), selectați în ordine descrescătoare, până la nivelul de 25 milioane lei (RON);
- contribuabilii cu domiciliul fiscal în municipiul București, aflați în procedura reorganizării judiciare și a falimentului (insolvenței).

Începând cu aceeași dată, contribuabilii mijlocii, persoane juridice, sunt administrați de către compartimentele de specialitate organizate la nivelul Direcției generale a finanțelor publice a municipiului București.

Sediile secundare ale contribuabililor mijlocii sunt administrate de compartimentele de specialitate organizate la nivelul direcțiilor generale ale finanțelor publice județene sau a municipiului București, în a căror rază teritorială își desfășoară activitatea.

Contribuabilii rezultați în urma divizării unui contribuabil mijlociu vor fi administrați, în continuare, în condițiile de mai sus.

Protocolul de predare - primire a dosarelor fiscale, precum și a altor documente și informații din evidențele fiscale ale contribuabililor mijlocii și ale sediilor secundare ale acestora se va finaliza până la data de 31 iulie 2006, prin preluarea de către Direcția generală a finanțelor publice a municipiului București, de la Direcția generală de administrare a marilor contribuabili și de la administrațiile finanțelor publice ale sectoarelor 1-6.

Ordinul ministrului finanțelor publice nr. 1074/2006, împreună cu Lista nominală a contribuabililor mijlocii cuprinși în anexă, au fost publicate în Monitorul Oficial al României nr. 570 din 30 iunie 2006 și se pot consulta accesând adresa de Internet <http://anaf.mfinante.ro>, domeniul Legislație, subdomeniul Noutăți legislative.

Precizare: Conturile IBAN deschise la unitățile trezoreriei statului aparținând noului organ de administrare fiscală, în care vor fi virate sumele reprezentând plăți de impozite, taxe și contribuții sociale datorate de cele două categorii de contribuabili mai sus menționați, pot fi găsite accesând adresa de Internet a Portalului ANAF (<http://anaf.mfinante.ro>), domeniul Asistență contribuabili.

ORDINUL ministrului finanțelor publice nr. 1.121/4.07.2006 privind aplicarea Standardelor Internaționale de Raportare Financiară

În temeiul prevederilor art. 3 alin. (1) pct. 43 și ale art. 11 alin. (5) din Hotărârea Guvernului nr. 208/2005 privind organizarea și funcționarea Ministerului Finanțelor Publice și a Agenției Naționale de Administrare Fiscală, cu modificările și completările ulterioare, în baza prevederilor art. 4 alin. (1) din Legea contabilității nr. 82/1991, republicată și având în vedere prevederile art. 4 din Ordinul ministrului finanțelor publice nr. 907/2005 privind aprobarea categoriilor de persoane juridice care aplică reglementări contabile conforme cu Standardele Internaționale de Raportare Financiară, respectiv reglementări contabile conforme cu directivele europene, **ministrul finanțelor publice emite următorul ordin:**

Art. 1 – (1) Având în vedere necesitatea asigurării conformității reglementărilor naționale în domeniul contabilității cu reglementările Uniunii Europene, în exercițiul financiar al anului 2007, în România se continuă implementarea graduală a Standardelor Internaționale de Raportare Financiară (IFRS).

(2) În înțelesul prezentului ordin, prin „Standarde Internaționale de Raportare Financiară” se înțelege Standardele Internaționale de Raportare Financiară (IFRS), Standardele Internaționale de Contabilitate (IAS) și Interpretările aferente (Interpretările SIC-IFRIC), amendamentele ulterioare la acele stan-

darde și interpretările aferente, standardele și interpretările viitoare aferente, așa cum sunt aprobate de Uniunea Europeană, traduse și publicate în limba română.

(3) Societățile comerciale ale căror valori mobiliare, la data bilanțului, sunt admise la tranzacționare pe o piață reglementată și care întocmesc situații financiare consolidate, au obligația ca, începând cu exercițiul financiar al anului 2007, să aplice Standardele Internaționale de Raportare Financiară.

(4) Instituțiile de credit continuă să aplice Standardele Internaționale de Raportare Financiară la întocmirea situațiilor financiare consolidate.

(5) Piața reglementată are înțelesul prevăzut de art. 125 din Legea nr. 297/2004 privind piața de capital, cu modificările și completările ulterioare.

(6) Entitățile prevăzute la alin. (3) din prezentul articol pot întocmi și un set distinct de situații financiare anuale obținute prin aplicarea Standardelor Internaționale de Raportare Financiară, destinate utilizatorilor de informații, alții decât instituțiile statului.

(7) Situațiile financiare obținute prin aplicarea Standardelor Internaționale de Raportare Financiară fac obiectul auditului financiar, potrivit legii.

Art. 2 – Pentru anul 2007, celelalte entități de interes public definite conform Ordinului ministrului fi-

nanțelor publice nr. 907/2005 privind aprobarea categoriilor de persoane juridice care aplică reglementări contabile conforme cu Standardele Internaționale de Raportare Financiară, respectiv reglementări contabile conforme cu directivele europene, pot aplica Standardele Internaționale de Raportare Financiară (IFRS) la întocmirea situațiilor financiare individuale sau consolidate, pentru necesități proprii de informare.

Art. 3 – Toate entitățile care au obligația să aplice sau au optat pentru aplicarea Standardelor Internaționale de Raportare Financiară trebuie să asigure continuitatea aplicării acestora.

Art. 4 – În relația cu instituțiile statului, toate entitățile, inclusiv cele care aplică Standardele Internaționale de Raportare Financiară, întocmesc situații financiare anuale conforme cu directivele europene.

Art. 5 – Prevederile art. 3 lit. c) din Ordinul ministrului finanțelor publice nr. 907/2005 privind aprobarea categoriilor de persoane juridice care aplică reglementări contabile conforme cu Standardele Internaționale de Raportare Financiară, respectiv reglementări contabile conforme cu directivele europene, se modifică și va avea următorul cuprins:

„c) societățile de servicii de investiții financiare, societățile de administrare a investițiilor și organismele de plasament colectiv, autorizate/avizate de Comisia Națională a Valorilor Mobiliare.”

Art. 6 – Direcția de reglementări contabile din Ministerul Finanțelor Publice, Banca Națională a României, Comisia de Supraveghere a Asigurărilor și Comisia Națională a Valorilor Mobiliare vor lua măsuri pentru ducerea la îndeplinire a prevederilor prezentului ordin.

Art. 7 – Prezentul ordin se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Sursa: MFP

Un client dificil

Orice asemănare cu un dialog purtat de dvs, stimat auditor financiar, cu un potențial client nu este, din păcate, deloc întâmplătoare.

După nenumărate telefoane, faxuri, email-uri și corespondențe cu oferte de audit care, bănuiesc, au avut o contribuție relevantă la încasările din vânzarea hârtiei la centrul de colectare, într-un sfârșit, m-a primit.

Zborul moliei ce-i scăpase de sub reverul hainei i-a trezit cred un mai mare interes decât persoana mea.

Am receptat în cele din urmă o vagă privire, trimisă plictisit pe deasupra ochelarilor, alunecați spre vârful nasului. Ca o mare favoare, mi s-au întins două degete de la o mână păroasă, pe care lucea un ghiul diamantat. Ceea ce a urmat pare a fi o discuție coerentă, deși s-a dus printre țârâituri de telemobile și intrări intempestive de personaje, fiecare cu o problemă urgentă de rezolvat.

- Spuneți !

- Propunerea mea este de a face firmei dumneavoastră un audit financiar !

- Cum ? (brusc interesat) Sunteți de la Gardă?

- Nu, nu vă temeți! Nu vreau decât să vă ajut. Iar cel mai bun ajutor e un audit.

- Dacă vrei să mă ajutați, cel mai bine e să-mi spuneți de unde scot eu banii, urgent, ca să plătesc un client. Un miliard jumătate ! De la începutul anului ăsta e coșmarul meu – plățile.

- Ei, vedeți, înseamnă că în afacerile dvs ceva scârțâie. De aia vă propun un audit.

- Stai frate, să ne înțelegem! Ce-i aia audit? Eu știu că vine controlul, că-și ia obolul și mă lasă-n pace. Oi fi de la vreo bancă să-mi dai un credit de-o să mă spetesc tot plătind la el. Las-că am fost deunăzi la bancă și mi-au răs în nas. Politicos, firește! Cică n-am credibilitate în bilanț!

În timp ce-mi perora, vezi bine că-i trezisem apetitul pentru asta! -

despre câte-ndură el cu afacerea lui, îmi treceau prin cap felurite gânduri: cum, Doamne iartă-mă, în mileniul trei, un om să-și bage banii-ntr-o afacere și să se arunce în ea cu capul înainte ?

Să nu fi auzit nimic de audit, un serviciu calificat, pe care i-l face un profesionist neimplicat, spre a-i arăta ce-i bun și ce-i harababură în afacerea lui ?

Într-un final, m-a șfichiuit cu întrebarea:

- Ei bine, poți să-mi faci lumină în toate astea ?

- Da !

M-a privit neîncrezător și mi-a întins din nou cele două degete.

Am reușit să-i strecor, totuși, o carte de vizită.

Cred c-a fost picătura ce i-a umplut paharul. Două săptămâni a dispărut nimeni nu știe unde.

Au intrat în panică și creditorii și clienții și administrația fiscală.

Când, îmi sună telefonul. Era cetățeanul cu pricina.

- Haideți, să ne vedem ! Vin la dumneavoastră, cu soția !

Ambele mâini întinse, o mină jovială, aproape umilă. și am trecut la treabă. I-am spus că fără un audit, fără o evaluare a firmei nici să nu se aștepte să i se aprobe creditul la bancă.

L-am întrebat despre uzura și randamentele actuale ale activelor și mi-am dat seama că are nevoie de leasing pentru înnoirea celor neperformante.

S-a arătat foarte interesat, însă când a auzit că, fără un audit care să justifice contractul de leasing și capacitatea de rambursare a creditului, nimeni nu va sta de vorbă cu el, a redevenit consecvent în ambiții și a refuzat.

Nici eu nu l-am iertat! Am continuat curajos! I-am spus că întreruperea activității o vreme atât de îndelungată poate atrage după sine pierderea totală a credibilității din partea furnizorilor și chiar a afluenței clientelei. Recuperarea acestor calități cere în mod implicit redobândirea încrederii pe piață, o condiție care poate fi promovată prin publicarea unui audit al situației financiare, însoțit de un audit al performanțelor firmei și a unui prospect de expansiune pe o durată de trei – cinci ani.

Publicarea unor astfel de documente și mai ales a raportărilor financiare consolidate prin opiniile

de audit, poate fi urmată de creșteri ale capitalului prin emisiuni de acțiuni noi sau obligațiuni, în concordanță cu alți indicatori financiari ai firmei.

Nu a mai scos un cuvânt. A rămas pe gânduri, și-a luat soția de braț și au plecat fără să-mi spună nici „merci”, nici „ bună seara” . Ce a urmat? Zilele următoare m-a căutat grăbit, zicându-mi că este acum dispus să încheie nu unul, ci mai multe contracte de audit.

O singură întrebare mi-a pus-o, timid: „Cât mă costă? “ Imaginați-vă dvs cât i-am cerut și mai ales cum a gândit în sinea lui: „Scump, dar face!”; ori „Neștiința, dar și știința se plătesc!” ori „Eté al naibii, dacă am ajuns la mâna lui !”. Cert este că a acceptat fără crâncire.

M-am întrebat atunci, mă întreb și acum: încăpățânarea este o calitate sau un defect ? Nu știu de ce, dar cred că totuși latinii au avut dreptate: „perseverare diabolicum!”[A.I.R.]

Murphy... auditor financiar !

Legea riscului de audit

Dacă sesizezi patru posibilități prin care o misiune de audit poate eșua și le eviți pe toate patru, atunci o a cincea posibilitate, neprevăzută, va apărea cu promptitudine în practică.

Regula calificării

Dacă s-a cheltuit foarte mult timp de către auditori profesioniști, căutând răspunsul la o anumită problemă de audit, singurul rezultat fiind

eșecul, răspunsul corect va apărea imediat și absolut evident pentru primul stagiar.

Legile analizei

1. În orice colecție de date, cele care par evident corecte vor conține erori.
2. Este firesc pentru o zecimală să fie așezată greșit.
3. O eroare care se poate strecura într-un calcul se va strecura acolo astfel încât să aducă cel mai mare prejudiciu întregului calcul.

Prima lege a lui Scott

Indiferent ce și cât merge rău într-o firmă, aparențele vor arăta că totul merge bine.

Auditul financiar, „mâna dreaptă“ a finanțatorilor din Regiunea Centru

Recent, **TEMPLUS ADVERTISING**, în parteneriat cu **FEDERAȚIA PATRONATELOR DIN REGIUNEA CENTRU** a organizat la Poiana Brașov un seminar cu tema „*Soluții de finanțare pentru IMM-uri și incubatoare de afaceri din Regiunea Centru*”.

Un bun prilej de întâlnire între reprezentanții unor unități economice din zonă și ai finanțatorilor.

Revista „*Audit Financiar*“ a fost partener media al evenimentului. S-au dezbătut probleme legate de finanțarea întreprinderilor mici și mijlocii, luând în calcul toate liniile de finanțare pentru acest segment - credite, programe de finanțare externe, granturi, programe de finanțare de la bugetul de stat, dar și probleme legate de finanțarea Start-up-urilor.

Obiectivul urmărit a fost acela de a promova produsele și serviciile oferite de instituțiile financiar-

bancare întreprinderilor mici și mijlocii și celor care vor să inițieze o afacere, dar și de a crea un dialog direct între oficialități, bancheri și oamenii de afaceri, pentru a găsi cele mai viabile mijloace de colaborare. În acest cadru reprezentanții băncilor participante și-au prezentat oferta răspunzând problemelor pe care le întâmpină întreprinzătorii la accesarea creditelor.

Un moment important l-a constituit intervenția reprezentantului Camerei Auditorilor Financiari din România, conf.univ.dr. **Gheorghe Ialomițianu**, auditor financiar, care a prezentat participanților câteva date privind rolul profesiei în economia modernă.

Camera Auditorilor Financiari din România este o organizație profesională de utilitate publică, înființată prin OG nr. 75/1999, îndeplinind calitatea de organizație de reprezentare și de organizare a auditului financiar în România.

În prezent, sunt înregistrați în Registrul auditorilor financiari ai Camerei 1660 de auditori. La baza activității auditorilor financiari stau principiile: „profesionalism și independență”. Relațiile între auditorii financiari și utilizatorii de informații financiare trebuie să se bazeze pe corectitudine, încredere și adevăr.

Activitatea de auditor financiar este foarte importantă pentru toate entitățile, deoarece întărește încrederea că situațiile financiare ale acestora furnizează informații financiare credibile către diverși utilizatori.

Auditorii financiari nu sunt un organ de control al statului. Auditorii financiari tratează statul în mod egal, ca și pe ceilalți utilizatori de informații financiare.

„Știm că în sală sunt mulți reprezentanți ai întreprinderilor care accesează credite bancare, fonduri europene – a precizat domnul Ialomițianu. Rolul auditorilor financiari pentru aceste întreprinderi este de a audita situațiile financiare anuale realizate de beneficiarii creditelor și ai fondurilor, pentru a oferi o încredere mai mare finanțatorilor.

Activitatea auditorilor financiari poate fi cunoscută mai bine din materialele prezentate în revista „*Audit Financiar*“, editată de CAFR.

În această revistă veți găsi foarte multe materiale în care sunt prezentate aspecte practice privind activitatea de audit financiar, precum și o serie de norme legale din România și în plan internațional din domeniul financiar – contabil și audit.“ [Lică STANCU]

